ព្រំដែននៃកម្មវិធីសហគមន៍ដឹកនាំ អនាម័យទាំងស្រុង (SLH) ៖ នវានុវត្តន៍ និងចំណេះដឹង

ការជំរុញការចូលរួមរបស់បុរស និងក្មេងប្រុស ក្នុងកម្មវិធីអនាម័យ

Sue Cavill, Joanna Mott and Paul Tyndale-Biscoe, with
Matthew Bond, Chelsea Huggett and Elizabeth Wamera

ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០២០

The Sanitation Learning Hub at institute of development studies
https: //sanitationlearninghub.org

the sanitation learning hub

អំពីមជ្ឈមណ្ឌលចំណេះដឹង នៃសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង

វិទ្យាស្ថានអភិវឌ្ឍន៍សិក្សា បានគាំទ្រដល់កម្មវិធីសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង (SLH) តាំងពីចាប់ផ្តើមដំបូង។ SLH បានក្លាយជាចលនាអន្តរជាតិមួយ ដែលបណ្តាលឲ្យ វិទ្យាស្ថានអភិវឌ្ឍន៍សិក្សាត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាជា មជ្ឈមណ្ឌលចំណេះដឹង។

មជ្ឈមណ្ឌលចំណេះដឹង មានគោលបំណងស្វែងយល់ពីតថភាពពិតនៅមូលដ្ឋានស្តីពីការអនុវត្ត SLH ក៏ដូចជារៀនសូត្រ ចែករំលែក និងលើកកម្ពស់ការអនុវត្តល្អ គំនិត និងនវានុវត្តន៍ដែលជំរុញឱ្យមាននិរន្តរភាព និងវិសាលភាព។ យើងខិតខំធ្វើយ៉ាងណាឲ្យសហគមន៍ SLH រក្សាទំនាក់ទំនងល្អនិងទទួលបានការផ្តល់ព័ត៌មានត្រឹមត្រូវព្រមទាំងផ្តល់កន្លែងសម្រាប់ការឆ្លុះបញ្ចាំង ការរៀនសូត្រជាបន្តបន្ទាប់ និងការផ្លាស់ប្តូរចំណេះដឹង។ យើងធ្វើការដោយសហការជាមួយអ្នកអនុវត្តន៍ អ្នកតាក់តែងគោលនយោបាយ អ្នកស្រាវជ្រាវ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតដែលធ្វើការក្នុងផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍ អនាម័យ និងសហគមន៍ពាក់ព័ន្ធ។

គោលដៅរួមរបស់មជ្ឈមណ្ឌលចំណេះដឹងគឺដើម្បីរួមចំណែកពង្រឹងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ សុខភាព និងសុខុមាលភាពរបស់កុមារ ស្ត្រី និងបុរសក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ដែលកំពុងប្រឈមនឹងផលវិបាកនៃការគ្មានឬកង្វះខាតសេវាអនាម័យ។

គម្របមុខ ៖

ជនភៀសខ្លួនមកពីប្រទេសស៊ូដង់ខាងត្បូង បានបង្រៀនកូនប្រុសអាយុ៦ឆ្នាំរបស់គាត់ ពីរបៀបលាងសម្អាតដៃឱ្យបានត្រឹមត្រូវដោយប្រើធុងទឹកលាងដៃកែច្នៃដោយខ្លួនឯង ដែលស្ថិតនៅខាងក្រៅកន្លែងស្នាក់នៅរបស់ខ្លួនក្នុងជំរំជនភៀសខ្លួន Bidibidi ស្ថិតក្នុងស្រុក Yumbe ប្រទេសអ៊ុយហ្គង់ដាខាងជើង កាលពីខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៧។

ក្រេឌីត៖ UNICEF/ JIRO OSE

ការជំរុញការចូលរួមរបស់បុរស និងក្មេងប្រុស
ក្នុងកម្មវិធីអនាម័យ

Sue Cavill, Joanna Mott and Paul Tyndale-Biscoe, with Matthew Bond, Chelsea Huggett and Elizabeth Wamera

ការដកស្រង់ត្រឹមត្រូវ៖ ការ៉ិល, ស., ម៉ត្ត, ច. និងទីនដេល-ប៊ីសក្ធ, ភ., ជាមួយ ប៊ិន, ម., ហាកហ្គិត, ខ. និងវ៉ាមីវ៉ា, អ. (២០១៨) 'ការជំរុញការចូលរួមរបស់បុរស និងក្មេងប្រុសក្នុងកម្មវិធីអនាម័យ', ព្រំដែននៃមជ្ឈមណ្ឌលចំណេះដឹងអនាម័យ៖ នវានុវត្តន៍ និងចំណេះដឹង ១១, ប្រាយតុន៖ IDS, DOI: 10.19088/SLH.2020.002

បោះពុម្ពលើកទី១ នៅឆ្នាំ ២០១៨
រក្សាសិទ្ធិថតចម្លង © វិទ្យាស្ថានសិក្សាអភិវឌ្ឍន៍ ឆ្នាំ ២០១៨
ការរក្សាសិទ្ធិមួយចំនួនទៀត៖ សម្រាប់ព័ត៌មានលម្អិត សូមមើលអាជ្ញាប័ណ្ណសិទ្ធិថតចម្លង។

ISBN 978-1-78118-704-3

DOI: 10.19088/SLH.2020.002
(https://doi.org/10.19088/SLH.2020.002)

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែម សូមទាក់ទង ៖
The Sanitation Learning Hub, Institute of Development Studies, University of Sussex, Brighton, BN1 9RE
Tel: +44 (0)1273 606261
Email: SLH@ids.ac.uk
Web: https://sanitationlearninghub.org/

កម្រងឯកសារនេះត្រូវបានផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណក្រោមអាជ្ញាប័ណ្ណ the Creative Commons Attribution-Non-Commercial-NoDerivs 3.0 Unported License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/).

ការសំអាង៖ អ្នកត្រូវសំអាងកម្រងឯកសារនេះតាមរបៀបដែលកំណត់ដោយអ្នកនិពន្ធ ឬអ្នកផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណ។ មិនមែនសម្រាប់គោលបំណងពាណិជ្ជកម្ម៖ អ្នកមិនអាចប្រើប្រាស់ឯកសារនេះសម្រាប់គោលបំណងពាណិជ្ជកម្មបានទេ។
គ្មានការចម្លងតាម ៖ អ្នកមិនអាចកែប្រែ ផ្ទេរ ឬបំពេញបន្ថែមពីលើកម្រងឯកសារនេះទេ។

អ្នកប្រើប្រាស់អាចថតចម្លង ចែកចាយ ដាក់បង្ហាញ បកប្រែ ឬយកកម្រងឯកសារនេះទៅប្រើប្រាស់ដោយមិនចាំបាច់មានការអនុញ្ញាតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។ សម្រាប់ការប្រើប្រាស់ឡើងវិញ ឬការចែកចាយ អ្នកត្រូវបញ្ជាក់ឱ្យបានច្បាស់ពីលក្ខខណ្ឌអាជ្ញាប័ណ្ណនៃកម្រងឯកសារនេះ។ ប្រសិនបើអ្នកប្រើប្រាស់កម្រងឯកសារនេះ យើងស្នើឱ្យអ្នកយោងតាមគេហទំព័រ SLH (https://sanitationlearninghub.org) រួចបញ្ជូនសំណៅចម្លងកម្រងឯកសារនេះ ឬតំណភ្ជាប់សម្រាប់ការប្រើប្រាស់តាមអនឡាញ ទៅអាសយដ្ឋាន៖ The Sanitation Learning Hub, Institute of Development Studies, University of Sussex, Brighton, BN1 9RE, UK (SLH@ids.ac.uk)។

ឯកសារនេះត្រូវបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដោយទីភ្នាក់ងារកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិស៊ុយអែត Sida។ ទស្សន៍:ដែលបានលើកឡើងក្នុងឯកសារនេះមិនឆ្លុះបញ្ចាំងទស្សនៈរបស់ Sida ឡើយ។
ការទទួលខុសត្រូវលើខ្លឹមសារឯកសារនេះជាបន្ទុកទាំងស្រុងរបស់អ្នកនិពន្ធ។

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

សូមអរគុណជាអនេកចំពោះដៃគូដែលបានជួយត្រួតពិនិត្យឯកសារនេះ៖

- Naomi Vernon និងJamie Myers, the Sanitation Learning Hub at IDS
- Jerker Edström, IDS
- Ross Kidd, Kristie Urich និង Juliet ដែលបានផ្តល់មតិយោបល់ និងការណែនាំបន្ថែម។

FHDesigns
Development, Engineering & Design

WSSCC
WATER SUPPLY & SANITATION
COLLABORATIVE COUNCIL

WaterAid

ការជំរុញការចូលរួមរបស់បុរស និងក្មេងប្រុស ក្នុងកម្មវិធីអនាម័យ

ពាក្យបច្ចេកទេស

តារាងខាងក្រោមពន្យល់ពាក្យគន្លឹះមួយចំនួនដែលប្រើក្នុងឯកសារនេះ

យេនឌ័រ	ផ្នត់គំនិតដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងបទដ្ឋានសង្គមនិងវប្បធម៌ស្តីពីលក្ខណៈជាបុរស ឬស្ត្រី (និងក្មេងប្រុសឬក្មេងស្រីទៅតាមប្រភេទផ្សេងៗ (អាយុ វណ្ណៈ ជាតិពន្ធុ។ល។) ក្នុងបរិបទ និងពេលវេលាជាក់លាក់។
ការវិភាគយេនឌ័រ	ការពិនិត្យល្អិតល្អន់ និងជាប្រព័ន្ធលើភាពខុសគ្នានៃឧបសគ្គ និងឱកាសសម្រាប់បុគ្គលម្នាក់ៗ ឬក្រុមដោយផ្អែកលើយេនឌ័ររបស់ពួកគេ។
ការរើសអើងយេនឌ័រ	ការប្រព្រឹត្តជាប្រព័ន្ធដោយគ្មានការអនុគ្រោះចំពោះបុគ្គលដោយសារតែយេនឌ័ររបស់ពួកគេ។
កញ្ចក់យេនឌ័រ	ទស្សនៈដែលផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសលើភាពខុសគ្នា និងទំនាក់ទំនងយេនឌ័រ។
បទដ្ឋានយេនឌ័រ	ការរំពឹងទុក និងជំនឿជារួមស្តីពីរបៀបដែលស្ត្រី បុរស ក្មេងស្រី និងក្មេងប្រុសគួរប្រព្រឹត្ត និងទំនាក់ទំនងក្នុងមជ្ឈដ្ឋានសង្គមជាក់លាក់ និងក្នុងដំណាក់កាលផ្សេងៗនៃជីវិតរបស់ពួកគេ។
ទំនាក់ទំនងយេនឌ័រ	ទំនាក់ទំនងអំណាចដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងសង្គម រវាងបុរស និងស្ត្រី ក្មេងប្រុស និងក្មេងស្រី។
ភេទ	ស្ថានភាពជីវសាស្ត្ររបស់មនុស្សម្នាក់ ដែលកំណត់ជាប្រុស ស្រី ឬអភេទ។
ភាពប្រទាក់ក្រឡាគ្នា	ចំណុចនេះមានន័យថា អត្តសញ្ញាណសង្គមដែលប្រទាក់ក្រឡាគ្នា (ស្ត្រី និងប្រុសផ្សេងគ្នា ដែលត្រូវបានកំណត់អត្តសញ្ញាណក្នុងពេលតែមួយ ដោយវណ្ណៈសង្គម ជាតិពន្ធុ អាយុ សាសនា។ល។) ពាក់ព័ន្ធនឹងគ្នា ឬ "សហាការគ្នា" ក្នុងប្រព័ន្ធប្រទាក់ក្រឡាគ្នាដែលពោរពេញដោយបុព្វសិទ្ធិ និងការគៀបសង្កត់ផ្អែកតាមយេនឌ័រ វណ្ណៈ ត្រកូលពូជសាសន៍ ផ្លូវភេទ សមត្ថភាព សាសនា។ល។ ចំណុចនេះជួយឱ្យយើងយល់ពីទំនាក់ទំនង និងអន្តរកម្មនៃទម្រង់ផ្សេងៗនៃការគៀបសង្កត់ និងការផាត់ចេញ ដូចជា ការស្អប់ស្ត្រី ការប្រកាន់ពូជសាសន៍ ឥស្សរជននិយម ការស្អប់/ខ្លាចមនុស្សស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា។ល។ (Birchall et al. 2016)។

សេចក្តីផ្តើម

ឯកសារដែលមានចំណងជើងថា "ព្រំដែននៃកម្មវិធីសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង" ចែករំលែក និងផ្អែកលើការរៀនសូត្រពីការពិនិត្យឡើងវិញលើឯកសារមានស្រាប់ ដោយស្វែងយល់ពីឧទាហរណ៍នៃអាកប្បកិរិយា និងតួនាទីយេនឌ័ររបស់បុរស និងក្មេងប្រុសក្នុងវិស័យអនាម័យ។ ចំណុចគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍នោះគឺកម្រិតដែលការជំរុញការចូលរួមរបស់បុរស និងក្មេងប្រុសក្នុងដំណើរការអនាម័យ ដែលនាំឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរដែលមាននិរន្តរភាព នៅក្នុងគ្រួសារ និងសហគមន៍និងការកាត់បន្ថយវិសមភាពយេនឌ័រ។

ការពិនិត្យឡើងវិញនេះផ្តោតលើបុរស និងក្មេងប្រុស៖ របៀបដែលជំរុញការចូលរួមរបស់ពួកគេ (របៀបដែលមិនជំរុញ) របៀបប្រមូលផ្តុំពួកគេជាសម្ព័ន្ធក្នុងការផ្លាស់ប្តូរលទ្ធផលអនាម័យ និងបញ្ហាដែលពួកគេរួមចំណែក និងជួបប្រទះ។

យេនឌ័រក្នុងកម្មវិធីអនាម័យ

ការពិភាក្សាពីយេនឌ័រក្នុងវិស័យអនាម័យ ច្រើនផ្តោតលើតួនាទី គោលជំហរ ឬផលប៉ះពាល់លើស្រ្តី និងក្មេងស្រី។ ការផ្តោតដូច្នេះមានសារៈសំខាន់ណាស់ ក្នុងការបង្កើនលទ្ធផលផ្នែកយេនឌ័រក្នុងកម្មវិធីទឹកស្អាត និងអនាម័យ (WASH) ព្រោះស្រ្តី និងក្មេងស្រីជាអ្នករ៉ាប់រងបន្ទុកការងារទឹកស្អាត និងអនាម័យធ្ងន់ជាងគេ ប៉ុន្តែជាញឹកញាប់ស្រ្តី និងក្មេងស្រីត្រូវបានផាត់ចេញពីការរៀបចំផែន ការផ្តល់សេវា និងការពិនិត្យតាមដានសកម្មភាពទឹកស្អាត និងអនាម័យក្នុងសហគមន៍ ដោយសារតែស្រ្តី និងក្មេងស្រីមិនសូវមានអំណាចធនធាន ពេលវេលា និងឋានៈសង្គម ដូចដៃគូបុរសរបស់គេ។ ទោះជាយ៉ាងណា កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងនាពេលបច្ចុប្បន្នក្នុងការបង្កើនអនាម័យ និងផ្លាស់ប្តូរបទដ្ឋានសង្គមប្រហែលជាមិនបានជំរុញការចូលរួមរបស់បុរស និងក្មេងប្រុស ឲ្យបានសកម្ម និងតាមវិធីដែលមានប្រសិទ្ធភាពបំផុតនោះទេ។ មានចំណុចជាច្រើនទៀតដែលត្រូវស្វែងយល់ពាក់បន្ថែមស្តីពីតួនាទីជាក់ស្តែងរបស់បុរស និងក្មេងប្រុសក្នុងការការប្រើប្រាស់អនាម័យប្រកបដោយសុវត្ថិភាព និងមានលក្ខណៈកែលម្អ។ ហើយប្រសិនចាំបាច់ តើគួរកែលំអយុទ្ធសាស្រ្តជំរុញការចូលរួមរបៀបណាដើម្បីឲ្យកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងកាន់តែជោគជ័យ។

ការចូលដោយសកម្ម និងវិជ្ជមានរបស់បុរស និងក្មេងប្រុស គឺជាការរបង្កើនលទ្ធផលអនាម័យ ហើយក៏ជាសក្តានុពលមួយសម្រាប់ការបែងចែកឡើងវិញ នូវកិច្ចការ និងការទទួលខុសត្រូវក្នុងផ្ទះដែលមិនមានលក្ខណៈស្មើភាពគ្នា ពីស្រ្តីទៅបុរសវិញ។ លទ្ធផលប៉ាន់ស្មានគឺមានទាំងភាពជាក់លាក់ និងលក្ខណៈយុទ្ធសាស្រ្ត។ ភាពជាក់លាក់គឺការធានាថា បុរស និងក្មេងប្រុសអនុវត្តអនាម័យដែលមានសុវត្ថិភាព និងរួមចំណែកធានាថា សហគមន៍នៅតែគ្មានការបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាលក្នុងរយៈពេលវែង។ លក្ខណៈយុទ្ធសាស្រ្ត គឺជាបរិយាកាសអនុគ្រោះឲ្យឱ្យស្រ្តីមានសំឡេងកាន់តែរឹងមាំក្នុងដំណើរការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត និងដើម្បីឱ្យបុរសគាំទ្រតួនាទីស្រ្តីក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តក្នុងគ្រួសារ និងសហគមន៍។ បើទោះបីជាមានការទទួលស្គាល់ថា កម្មវិធីសហគមន៍

ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង (SLH) ឬកម្មវិធីអនាម័យផ្សេងទៀត មិនអាចដោះស្រាយវិសមភាពសង្គម និងបញ្ហាសង្គម តែម្នាក់ឯងបានក្តី កម្មវិធីទាំងនេះអាចត្រូវបានអនុវត្តតាមរបៀបដែលគាំទ្រការផ្លាស់ប្តូរទំនាក់ទំនងយេនឌ័រ ដូចជា តាមរយៈការធ្វើយ៉ាងណាឱ្យដំណើរការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តកាន់តែមានសមធម៌ និងមិនសូវរើសអើង ហើយមិនសូវបន្ទាបតម្លៃស្ត្រី ដែលសំដៅលើការបង្កើនបុព្វសិទ្ធិរបស់ស្ត្រីឱ្យស្មើនឹងបុព្វសិទ្ធិរបស់បុរស។

តើត្រូវផ្លាស់ប្តូរអ្វីខ្លះ?

កម្មវិធីអនាម័យដែលមានបេសកកម្មផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថដែលគ្មានអនាម័យ មានតែករណីមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះដែលមានបំណងផ្លាស់ប្តូរតួនាទីយេនឌ័រ និងចលនាអំណាចរវាងបុរស និងស្ត្រីនៅកម្រិតគ្រួសារ និងសហគមន៍។ ដូច្នេះហើយ ដំណើរការអនាម័យអាចនឹងបង្កើនភាពលម្អៀងនៃយេនឌ័រដែលពាក់ព័ន្ធនឹងតួនាទីថែទាំរបស់ស្ត្រីដែលត្រូវបានកំណត់ដោយសង្គម និងការជំរុញទឹកចិត្តដោយខ្លួនឯងឱ្យប្រកាន់ឥរិយាបថអនាម័យ។

ផ្នែកផ្សេងទៀតនៃចំណុចនេះ សំដៅរកបញ្ហាមួយចំនួនដែលពាក់ព័ន្ធនឹងឥរិយាបថ និងការអនុវត្តអនាម័យរបស់បុរស។

សមាសភាគរបស់បុរសក្នុងព្រឹត្តិការណ៍កម្មវិធីសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង

នៅតាមបណ្តាប្រទេសមួយចំនួន ការជំរុញឱ្យបុរសចូលរួមក្នុងវគ្គបំផុសកម្មវិធីសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង ឬការធានាឱ្យបុរសមានវត្តមានក្នុងកិច្ចប្រជុំស្តីពីអនាម័យ គឺជាការលំបាក។ បុគ្គលិកធ្វើការក្នុងកម្មវិធីលើកកម្ពស់អនាម័យជនបទ នៅកម្ពុជា (CRSHIP) ច្រើនសង្កេតឃើញភាពខុសគ្នាទៅតាមភេទ ក្នុងការចូលរួមក្នុងសកម្មភាពបំផុសកម្មវិធីសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង។ អ្នកចូលរួមភាគច្រើន គឺជាស្ត្រី។ នៅប្រទេសអាហ្វហ្គានីស្ថាន បុរស និងក្មេងប្រុសចូលរួមក្នុងដំណើរការសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុងនៅទីសាធារណៈ ខណៈពេលអ្នកសម្របសម្រួលជាស្ត្រី ទៅតាមជួបជាមួយស្ត្រីតាមលំនៅស្ថាន។ កិច្ចប្រជុំបំផុសនៅប្រទេសអង់ហ្គោឡាភាគខាងត្បូង និងតំបន់ Caprivi នៃប្រទេសណាមីប៊ី មានស្ត្រីចូលរួមច្រើន ដោយសារបុរសជាច្រើនបានចេញទៅធ្វើជាពលករចំណាកស្រុក (Kidd, pers.comm.)។ សម្រាប់កម្មវិធីសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុងនៅឯប្រជុំកោះសូឡូម៉ុន ក៏មានចំនួនស្ត្រីចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំបំផុសច្រើនជាងបុរសដែរ (ឯកសារយោងដូចខាងលើ)។

ការប្រើប្រាស់បង្គន់ជាប្រចាំរបស់បុរស

មានការព្រួយបារម្ភថា បុរសទំនងជាមិនប្រើបង្គន់សម្រាប់ការបន្ទោរបង់គ្រប់ពេលមិនថាពេលនៅផ្ទះ ឬចេញក្រៅនោះទេ។ ការសិក្សាមួយនៅរដ្ឋ Uttar Pradesh បង្ហាញថា

ទោះបីជាគ្រួសារមានបង្គន់ដែលដំណើរល្អក្តី ក៏បុរសទំនងជាមិនមែនជាអ្នកប្រើប្រាស់ជាប្រចាំដែរ (WSP 2016)។ ហេតុផលផ្សេងៗដែលបានដកស្រង់មករួមមាន ដើម្បីកាត់បន្ថយល្បឿនរណ្តៅបង្គន់ បុរសមានពេលច្រើនសម្រាប់ការបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាល បុរសអាចដើរហើរបានច្រើន មិនសូវមានអារម្មណ៍ខ្មាសអៀនចំពោះការបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាល គ្មានបង្គន់នៅកន្លែងធ្វើការ ការត្រឡប់ទៅរកការបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាលវិញនៅពេលបង្គន់គ្រួសារមានអ្នកប្រើប្រាស់ច្រើន (Coffey et al. 2014; Chambers and Myers 2016)។ បុរសមិនសូវមានការព្រួយបារម្ភពីសន្តិសុខ/សុវត្ថិភាពនៅពេលបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាល ដូចស្ត្រីនោះទេ។ ជាងនេះទៅទៀត ប្រទេសជាច្រើនមានបទដ្ឋានវប្បធម៌តឹងរ៉ឹងពាក់ព័ន្ធការប្រើប្រាស់បង្គន់រួមគ្នារវាងបុរស និងស្ត្រី។ នៅ ៖

- ប្រទេសបង់ក្លាដេស បុរសបន្ទោរបង់ក្នុងគុម្ពោតព្រៃ ដើម្បីជៀសវាងការប្រើប្រាស់បង្គន់រួមជាមួយកូនប្រសារស្រី (Hanchette et al. 2011)។
- សហគមន៍ Idoma ក្នុងប្រទេសនីហ្សេរីយ៉ា ប្តីបដិសេធមិនប្រើបង្គន់រួមជាមួយប្រពន្ធ និងកូនស្រី (WaterAid 2009)។
- ប្រទេសហ្វ្រាំប៊ីភាគខាងកើត បុរសជាមេគ្រួសារមិនប្រើបង្គន់រួមជាមួយសមាជិកគ្រួសារទេ ប្រសិនបើមានហានិភ័យពីការមើលឃើញពីអ្នកដទៃ (Thys et al. 2015)។
- ប្រទេសអេត្យូពី ការមើលឃើញលាមករបស់ស្ត្រីគឺជាការទទួលយកមិនបានហើយ បុរសនឹងបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាលដើម្បីបញ្ចៀសចំណុចនេះ (Ashebir et al. 2013)។
- ប្រទេសម៉ាដាកាស្កា បុរស (ឬក្មេងប្រុស) មិនអាចបន្ទោរបង់ក្នុងកន្លែងតែមួយជានឹងស្ត្រីបានទេ (រួមទាំងបងប្អូនស្រីរបស់ពួកគេ) (UNICEF 2015a)។
- ប្រទេសនេប៉ាល់ បុរសចំណាស់អាចនឹងបដិសេធមិនប្រើប្រាស់បង្គន់ (សូម្បីតែជាបង្គន់ផ្ទាល់ខ្លួន) ដែលកូនប្រសារស្រីធ្លាប់បានប្រើ ដូច្នេះហើយពួកគាត់នឹងបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាល (SNV 2017)។
- ប្រទេសស៊ូដង់ខាងត្បូង មានជំនឿថា សាច់ថ្លៃមិនអាចបន្ទោរបង់ក្នុងបង្គន់តែមួយបានទេ។ អ្នកខ្លះក៏មានជឿថា ប្រសិនបើស្ត្រីប្រើបង្គន់ ពួកគេនឹងមិនអាចមានកូន (Kidd, pers.comm)។
- ក្នុងស្រុក Phalombe ភាគខាងត្បូងនៃប្រទេសម៉ាឡាវី បុរសដែលប្រើបង្គន់រួមគ្នាជាមួយនឹងម្តាយក្មេក (ឬស្ត្រីប្រើប្រាស់បង្គន់រួមគ្នាជាមួយនឹងឪពុកក្មេក) គឺជាឥរិយាបថដែលមិនអាចទទួលយកបានសម្រាប់វប្បធម៌របស់គេ។ នៅទីនេះ បុរសមានអារម្មណ៍ផាសុខភាពជាងក្នុងការបន្ទោរបង់ក្នុងគុម្ពោតព្រៃ ហើយមិនសូវចង់ប្រើប្រាស់បង្គន់។ បុរសមិនយល់ថាបង្គន់ជាផ្នែកមួយនៃការរស់រានជាមូលដ្ឋានឡើយ (Kidd, pers.comm.)។

ការបត់ជើងតូចពាសវាលពាសកាលដោយបុរស

ការបត់ជើងតូចពាសវាលពាសកាលដោយបុរស ជាការអនុវត្តទូទៅនៅជុំវិញពិភពលោក ទោះបីជាសកម្មភាពនេះអាចបង្កប៉ះពាល់ដល់ភាពសមរម្យក្នុងទីសាធារណៈ ហើយច្រើនតែត្រូវបានហាមឃាត់ដោយលក្ខន្តិកៈ និងអាចប្រឈមនឹងទណ្ឌកម្ម ជាប្រាក់ពិន័យ និង/ឬសេវាសហគមន៍ក្តី។ នៅប្រទេសឥណ្ឌា ការបត់ជើងតូចពាសវាលពាសកាលត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្រោមបេសកកម្ម Swachh Bharat (បេសកកម្មឥណ្ឌាស្អាត) ដើម្បីបញ្ឈប់ការបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាលត្រឹមថ្ងៃទី ២ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៩។ Thokne (2016) និង Upadhayaya (2015) លើកឡើងថា ទីក្រុងញូដេលី បានធ្វើយុទ្ធនាការលើកកំពស់ការយល់ដឹងជាសាធារណៈតាមរយៈការបិទបង្ហាញលើក្តារប្រកាសព័ត៌មានដែលសរសេរថា "តើអ្នកនៅតែគ្មានការទទួលខុសត្រូវរហូតដល់ពេលណា? យ៉ាងហោចណាស់ ក៏គួរតែមានការអៀនខ្មាសខ្លះ។ សូមលាងជម្រះផ្នត់គំនិតរបស់អ្នកឱ្យស្អាត"។ រូបភាពអាទេព ទេពធីតា និងគ្រឿងសម្គាល់សក្តិសិទ្ធ ឬអត្ថបទដកស្រង់ចេញពីគម្ពីរកូរ៉ាន ត្រូវបានគូសលើជញ្ជាំងដើម្បីកុំឱ្យបុរសបត់ជើងតូចនៅទីនោះ។

ការលាងសម្អាតដៃជាមួយសាប៊ូ ដោយបុរសនៅពេលវេលាចាំបាច់

នៅជុំវិញពិភពលោក មានការបង្ហាញថា បុរសទំនងជាមិនសូវលាងសម្អាតដៃជាមួយសាប៊ូតាមពេលវេលាសំខាន់ៗឱ្យបានជាប្រចាំឡើយ។ នៅប្រជុំកោះសូឡូម៉ុន និងប្រទេសផ្សេងទៀត បុរសរំពឹងថា ស្ត្រីគួរទទួលខុសត្រូវលើការបង្រៀនកូនឱ្យអនុវត្តការលាងសម្អាតដៃជាប្រចាំ។ ចំណុចនេះត្រូវបានកំណត់ថាជាទំនៀមទំលាប់/វប្បធម៌ (kastom) ដែលម្តាយគឺជាអ្នករ៉ាប់រងគ្រប់សកម្មភាពក្នុងគ្រួសារទាំងអស់។ ក្នុងកិច្ចពិភាក្សាក្រុមគោលដៅមួយស្តីពីការលាងសម្អាតដៃ ស្ត្រីម្នាក់និយាយថា *"ខ្ញុំជំរុញឱ្យប្តី និងកូនៗរបស់ខ្ញុំលាងសម្អាតដៃនៅពេលពួកគេត្រឡប់ពីបង្គន់។ ខ្ញុំប្រាប់ពួកគេថា 'លាងដៃរបស់អ្នក'។ ប្តីខ្ញុំខ្ជិលលាងដៃ។ គាត់មិនទម្លាប់លាងសម្អាតដៃទេ។ ខ្ញុំជាបុគ្គលតែម្នាក់គត់ដែលលាងសម្អាតដៃក្នុងគ្រួសារ។ ប៉ុន្តែប្តីខ្ញុំចំអកឱ្យខ្ញុំថា "តើអូនចង់រស់នៅដូចស្ត្រីស្បែកសមែនទេ?"* (Kidd, pers. comms., March 2018)។ កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងលើកកម្ពស់ការលាងសម្អាតដៃដែលផ្តោតលើឥរិយាបថ និងការអនុវត្តរបស់បុរស អាចជួយបំផុសការផ្លាស់ប្តូរទម្លាប់លាងសម្អាតដៃ (Maulit 2015)។ ឧ. បច្ចេកទេស "ការបន្ទោរបង់ និងការចាប់ដៃ" ដែលបង្កើតឡើងដោយ Engineers without Borders នៅប្រទេសម៉ាឡាវីផ្តោតលើការអនុវត្តរបស់បុរស និងផ្សារភ្ជាប់បុរសទៅនឹងការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថអនាម័យ។

ភាពជាដៃគូរបស់បុរសក្នុងដំណើរការអនាម័យសហគមន៍

មានឯកសារជាច្រើនស្តីពីការចូលរួមរបស់បុរសក្នុងដំណើរការទឹកស្អាត និងអនាម័យ ប៉ុន្តែមិនសូវមានឯកសារស្តីពីរបៀបដែលបុរសអាចសហការជាមួយស្ត្រី ដើម្បីគាំទ្រឱ្យពួកគេចូលរួមក្នុងដំណើរការអនាម័យសហគមន៍ឡើយ។ ប្រសិនបើបុរសមិនត្រូវបាន

ជំរុញឱ្យចូលរួម ក្នុងការសម្របសម្រួលឱកាសឲ្យស្ត្រីចូលរួមធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តក្នុងដំណើរការទឹកស្អាត និងអនាម័យទេ កម្មវិធីអនាម័យនោះអាចនឹងធ្វើឱ្យស្ត្រីរ៉ាប់រងបន្ទុកថែទាំកាន់តែច្រើន។ ការសម្របសម្រួលភាពជាដៃគូរបស់បុរសដើម្បីគាំទ្រដល់ស្ត្រីក្នុងដំណើរការទឹកស្អាត និងអនាម័យជាផ្នែកថ្មីមួយក្នុងវិស័យទឹកស្អាត និងអនាម័យ (ឧ. ការសិក្សាពីសហគ្រិនជាស្ត្រី)។

បុរសបំពេញតួនាទីថែទាំក្នុងគ្រួសារ

កិច្ចការថែទាំ និងកិច្ចការផ្ទះបានក្លាយជាបន្ទុកដ៏ធំរបស់ស្ត្រីពីគ្រប់វប្បធម៌ទាំងអស់ ប៉ុន្តែកម្រិតវិសមភាពគឺមានភាពខុសគ្នា។ មានការផ្តោតយ៉ាងច្រើនលើតួនាទីថែទាំក្នុងកិច្ចការអភិវឌ្ឍន៍ជាច្រើន ប៉ុន្តែមិនសូវផ្តោតក្នុងវិស័យអនាម័យនោះទេ។ ស្ត្រីជារឿយៗត្រូវបានប្រគល់ទំនួលខុសត្រូវអនាម័យក្នុងគ្រួសារឲ្យ ដូចជា ការដងទឹកសម្រាប់លាងសម្អាតដៃ ការយកកូនទៅលាងសម្អាតដៃ ការចាក់ទឹកបំពេញធុងទឹកលាងការទុកដាក់ទឹកដោយសុវត្ថិភាព ការលាងចាន ការសម្អាតបង្គន់។ល។ ការសម្អាតបង្គន់ សូម្បីតែបង្គន់ក្នុងសាលារៀន និងបង្គន់សាធារណៈ ជារឿយៗជាតួនាទីរបស់ស្ត្រី។ ការបែងចែកការងារអនាម័យដោយមិនស្មើភាព អាចពង្រឹងតួនាទីយេនឌ័រ និងធ្វើឱ្យស្ត្រីមានពេលវេលាតិចតួច និងរឹតត្បិតតួនាទី និងជម្រើសរបស់ស្ត្រីទាំងក្នុង និងក្រៅផ្ទះ។ ការផ្លាស់ប្តូរតួនាទីយេនឌ័រ ដែលបុរសមានការទទួលខុសត្រូវខ្លះលើការសម្អាតផ្ទះ បង្គន់ និងបរិស្ថានអាចជួយឱ្យស្ត្រី និងក្មេងស្រីបំពេញតួនាទី នឹងជម្រើសផ្សេងទៀតទាំងក្នុង និងក្រៅគ្រួសារ រួមទាំងការងារ និងការសិក្សា។

ផ្តត់គំនិតសង្គមក្នុងដំណើរការសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង

បញ្ហាអំណាចយេនឌ័រ មានទាំងនៅក្នុងរបៀបគ្រប់គ្រងអនាម័យក្នុងគ្រួសារនោះទេ និងទាំងក្នុងអន្តរាគមន៍ និងកម្មវិធីសហគមន៍។ នៅប្រទេសហ្ស៊ីមបាវ៉េ អ្នកសម្របសម្រួលសហគមន៍ម្នាក់បានលើកឡើងប្រាប់បុរសៗមួយចំនួនថា គាត់ស្គាល់កំប៉េះគូទប្រពន្ធរបស់ពួកគេ។ បុរសទាំងនោះខឹងសម្បារ និងភ្ញាក់ផ្អើលជាខ្លាំង រួចសួរថា "ម៉េចនឹងអាចទៅរួច?"។ អ្នកសម្របសម្រួលនោះពន្យល់ថា គាត់បានឃើញកំប៉េះគូទរបស់ស្ត្រីទាំងនោះនៅពេលពួកគាត់សើយរ៉ូបបន្ទោរបង់ក្នុងគុម្ពោតព្រៃ។ បុរសទាំងនោះយល់ និងយល់ព្រមសង់បង្គន់ក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន (Charuka, n.d.)។ ការទាញប្រយោជន៍ពីឧត្តមគតិនៃការការពារបែបបិតាធិបតេយ្យក្នុងចំណោមបុរស ធ្វើឱ្យពួកគេអាចសងបង្គន់បាន ប៉ុន្តែលទ្ធផលទទួលបាន គឺការពង្រឹងឧត្តមគតិបិតាធិបតេយ្យនៃការគ្រប់គ្រងលើស្ត្រី ជាចំណុចដែលផ្ទុយទាំងស្រុងនឹងកត្តាចាំបាច់សម្រាប់ឱ្យស្ត្រីចូលរួមប្រកបដោយអត្ថន័យ ឬដើរតួនាទីដឹកនាំ។ លើសពីនេះ សៀវភៅព័ត៌មានស្តីពីសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង បានកត់សម្គាល់ពីភាពខុសគ្នារវាងការដឹកនាំរបស់បុរស និងស្ត្រី ៖ "ស្ត្រីដែលមានទេពកោសល្យជាអ្នកដឹកនាំពីធម្មជាតិ ហាក់មិនសូវមានភាពលេចធ្លោរដូចបុរស ពាក់ព័ន្ធនឹងការសង់បង្គន់ទេ ប៉ុន្តែពួកគេមានភាពសកម្មភាព និងការទទួលខុសត្រូវច្រើនជាងបុរសក្នុងការជួសជុលថែទាំ ការបង្កើតបទដ្ឋាននៃការប្រើប្រាស់ និងការធានាការផ្លាស់ប្តូរ

ឥរិយាបថដែលមានអនាម័យ" (Kar with Chambers 2008: 48)។ ក្នុងស្រុក Bombali ប្រទេសសេរ៉ាឡេអូន គេប៉ាន់ស្មានថា ស្ត្រីមានសមាសភាគប្រមាណ ៣០%-៤០% ក្នុងសមាជិកគណៈកម្មាធិការអនាម័យ និងក្នុងចំណោមអ្នកមានទេពកោសល្យដឹកនាំពីធម្មជាតិ (Kidd, pers. comm.)។ ក្នុងកម្មវិធីសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុងនៅប្រជុំកោះសូឡូម៉ុន អ្នកដឹកនាំជាបុរស បានជ្រើសរើសបុរសជាច្រើនធ្វើជាតំណាងភូមិ នៅក្នុងកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលអ្នកសម្របសម្រួលសហគមន៍ ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង (Kidd, pers. comm.)។ បុរសអាចអនុវត្តគំនិតផ្តួចផ្តើមកាន់តែច្រើនដើម្បីជំរុញការចូលរួម សកម្មរបស់ស្ត្រីក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត ពាក់ព័ន្ធនឹងទឹកស្អាត និងអនាម័យ ដោយយកលំនាំនៃការអនុវត្តន៍ដែលនឹងរៀបរាប់ក្នុងផ្នែកបន្ទាប់ទៀតនៃឯកសារនេះ។

បុរស និងក្មេងប្រុស

បុរសខុសគ្នាដោយសារវណ្ណៈ ត្រកូល ក្រុមសង្គម ផ្លូវភេទ ពិការភាព ជាតិពន្ធុ អាយុ ជាមួយនឹងតម្រូវការអនាម័យខុសគ្នាទៅតាមដំណាក់កាលផ្សេងៗនៃជីវិត ដែលកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងពង្រឹងអនាម័យអាច និងត្រូវតែដោះស្រាយ៖

- **ក្មេងប្រុស៖** នៅសាលារៀន ក្មេងប្រុស និងក្មេងស្រី រៀនពីកិច្ចការដែល "សមស្រប" សម្រាប់យេនឌ័ររបស់ខ្លួន។ ការដាក់បញ្ចូលបញ្ហាអនាម័យគ្រួសារទៅក្នុងកម្មវិធីសិក្សាស្តីពី "បំណិនជីវិត" អាចគាំទ្រឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរ។ មានការបង្កើតល្បែងកំសាន្តផ្អែកលើសកម្មភាពទឹកស្អាត និងអនាម័យដូចជា ល្បែងពស់ និងជណ្តើរដោយ WaterAid ទីម័រខាងកើត និងដោយ Street Football World Network និង WASH United ដើម្បីជួយឱ្យក្មេងប្រុសរៀនពីឥរិយាបថទឹកស្អាត និងអនាម័យក្នុងការហ្វឹកហាត់កីឡា ជាប្រចាំរបស់ខ្លួន។ អង្គការទស្សនៈពិភពលោក និង Sesame Workshop បានសហការគ្នារៀបចំកម្មវិធី WASHUP! ដែលជាកម្មវិធីផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថអនាម័យតាមសាលារៀន និងកំពុងត្រូវបានអនុវត្តក្នុងប្រទេសចំនួន ១១។ កម្មវិធីនេះផ្តោតលើឥរិយាបថអនាម័យសមស្របក្នុងចំណោមសិស្សទាំងអស់ និងការប្រើប្រាស់តួអង្គស្ត្រីដ៏រឹងមាំ (Raya)។ នាងជាបុគ្គលដឹកនាំគំរូក្នុងការជួយដល់មិត្តភក្តិប្រុសរបស់នាង (Elmo) ឱ្យយល់ និងប្រកាន់ខ្ជាប់ឥរិយាបថអនាម័យសមស្រប។

- **មនុស្សវ័យជំទង់៖** សៀវភៅស្តីពីការពេញវ័យ ត្រូវបានចងក្រងឡើងសម្រាប់ក្មេងប្រុសអាយុ ១០-១៤ ឆ្នាំក្នុងប្រទេសតង់ហ្សានី។ សៀវភៅនេះមានការណែនាំស្តីពីការប្រែប្រួលរាងកាយរបស់ក្មេងប្រុស និងចលនាយេនឌ័រដែលនាំមកនូវសុខភាពល្អ ដោយផ្អែកលើការស្រាវជ្រាវដែលចូលរួមដោយក្មេងប្រុសជំទង់។ ក្រុមប្រឹក្សាកិច្ចសហការផ្គត់ផ្គង់ទឹក និងអនាម័យ (WSSCC) បានចងក្រងកូនសៀវភៅបត់ដែលណែនាំពីការប្រែប្រួលរាងកាយរបស់ក្មេងប្រុស និងក្មេងស្រី និងវិធីល្អបំផុតក្នុងការណែនាំពីប្រធានបទនេះ (សូមមើលរូបភាពខាងក្រោម ៖ "នៅពេលយើងចម្រើនវ័យ")។

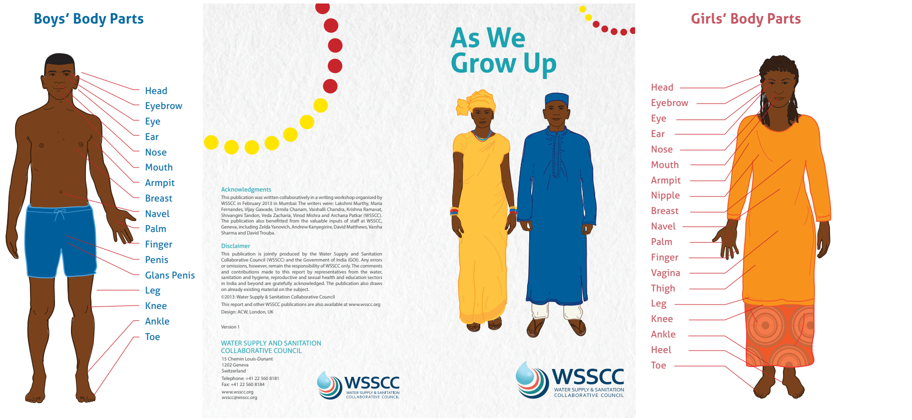

'As We Grow Up'. *Credit: WSSCC 2013.*

- **បុរស៖** តម្រូវការអនាម័យរបស់បុរសអាចកំណត់ដោយតួនាទីរបស់បុរសក្នុងគ្រួសារ និងកន្លែងធ្វើការ។ ជាទូទៅ បុរសជាអ្នកផ្តល់បង្គន់ និងជាអ្នកការពារសុខភាព និងអនាម័យរបស់គ្រួសារ និង "សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និង "ភាពឯកជន" របស់ស្ត្រី។

- **បុរសចំណាស់៖** បុរសចំណាស់ច្រើនតែមានតម្រូវការអនាម័យដែលពិបាកបំពេញក្នុងបរិបទមួយចំនួន ដូចជា ពាក់ព័ន្ធនឹងភាពមិនអំណត់ ឬត្រូវបត់ជើងតូចញឹកញាប់។ នៅខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៤ ក្នុងជំរំ Zaatari ក្នុងប្រទេសហ្ស៊កដានី ខោទឹកនោមសម្រាប់មនុស្សពេញវ័យមានតម្លៃថ្លៃ និង/ឬរកទិញបានមិន ហើយគ្រួសារមួយដែលផ្គត់ផ្គង់ បុរសចំណាស់ម្នាក់ដែលគ្មានភាពអំណត់ ត្រូវបង្ខំចិត្តច្នៃខោនោមដោយប្រើកន្ទបចាស់ៗ និងថង់ប្លាស្ទិក (Venema 2015)។

កម្មវិធីទឹកស្អាត និងអនាម័យកំពុងអនុវត្តវិធីសាស្ត្របែបប្រទាក់ក្រឡា ដែលអាចជាវិធីមួយក្នុងការផ្សារភ្ជាប់វិសមភាពយេនឌ័រទៅនឹងវិសមភាពសង្គម។ ការស្វែងយល់ពីភាពខុសគ្នាទៅតាមវណ្ណៈ ត្រកូល អាយុ សាសនា ជាតិពន្ធុ ផ្លូវភេទ និងកម្រិតប្រាក់ចំណូល តាមរយៈឧបករណ៍ពិនិត្យតាមដានបែបចូលរួម ដូចជា ឧបករណ៍ពិនិត្យតាមដានទឹកស្អាត និងអនាម័យ និងយេនឌ័ររបស់អង្គការភ្លែនអន្តរជាតិ (២០១៤) បានជំរុញការផ្តោតជាសំខាន់លើក្រុមបុរស និងក្មេងប្រុសមួយចំនួន (និងស្ត្រី និងក្មេងស្រី) ឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពពាក់ព័ន្ធនឹងអនាម័យ។

ផ្នែកខាងក្រោមពិនិត្យឡើងវិញលើតួនាទីខុសគ្នារបស់បុរស និងក្មេងប្រុស ក្នុងនាមជាកម្មវត្ថុនៃការផ្លាស់ប្តូរ ភ្នាក់ងារនៃការផ្លាស់ប្តូរ និងដៃគូនៃការផ្លាស់ប្តូរក្នុងដំណើរការអនាម័យ។

១.បុរសក្នុងនាមជាអ្នកជំទាស់ការផ្លាស់ប្តូរ

ក្នុងបរិបទមួយចំនួន គេសង្កេតឃើញថា បុរសជំទាស់នឹងការផ្លាស់ប្តូរ ដែលត្រូវបាន

លើកកម្ពស់ក្នុងកម្មវិធីសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង ដំណើរការលើកកម្ពស់ការលាងសម្អាតដៃបែបចូលរួម ឬទីផ្សារអនាម័យ។ ជាញឹកញាប់ បុរស និងក្មេងប្រុសត្រូវបានចាត់ទុកជាឧបសគ្គដល់ការសម្រេចបានសហគមន៍ ដែលគ្មានការបន្ទោរបង់ពាស់វាលពាសកាល និងជាកម្មវត្ថុដែលត្រូវផ្លាស់ប្តូរដើម្បីសម្រេចគោលបំណង "គ្មានការបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាល"។ ពាក្យ "កម្មវត្ថុ" នៅចំណុចនេះត្រូវបានប្រើប្រាស់ជាការទិតៀនក្នុងឯកសារមានស្រាប់ស្តីពីអនាម័យ ដែលសំដៅលើបុរស និងក្មេងប្រុស។

ការរួមបញ្ចូលបុរស និងក្មេងប្រុសក្នុងដំណើរការអនាម័យ

ក្នុងប្រទេសមួយចំនួន មានការលើកឡើងពីការលំបាកក្នុងការជំរុញឱ្យបុរសចូលរួមក្នុងវគ្គបំផុសសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង ឬធានាថា ពួកគេមានវត្តមានក្នុងព្រឹត្តិការណ៍នានា។ កម្មវិធីដែលមិនកំណត់ពេលវេលាបានល្អសម្រាប់ព្រឹត្តិការណ៍បំផុសហាក់មិនគ្របដណ្តប់លើចំណែកនានាក្នុងសហគមន៍។ Kar with Chambers (2008:17) កត់សម្គាល់ថា "ដោយសារមូលហេតុផ្សេងៗ បុរសដែលមកពីវណ្ណៈកណ្តាល/ខ្ពស់ និងសមាជិកសហគមន៍ដែលមានឥទ្ធិពល ប្រហែលជាមិនមានវត្តមានក្នុងការបំផុសនេះទេ។ អវត្តមានបុគ្គលគ្រប់ប្រភេទ អាចនឹងធ្វើឱ្យអំណាចជាសមូហភាពនៃ "ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តស្តីពី "ការបំផុស" ចុះខ្សោយ។ មានការសង្កេតឃើញថា បុរសមិនសូវចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំដើម្បីពិភាក្សាពីឥរិយាបថអនាម័យទេ។ ក្នុងប្រទេសទីម័រខាងកើត កិច្ចប្រជុំស្តីពីសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុងច្រើនតែរៀបចំឡើងនៅពេលល្ងាច ដើម្បីឱ្យបុរសងាយចូលរួម។ សកម្មភាពទីផ្សារអនាម័យផ្តោតសំខាន់លើទីកន្លែងដែលបុរសជួបជុំដូចជា ហាងតែក្នុងប្រទេសនេប៉ាល់ (Krukkert et al. 2010)។ ក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស កម្មវិធី WASH+ ផ្តោតលើកន្លែងដែលបុរសជួបជុំច្រើន (ដូចជា ហាងតែ) ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយពីសៀវភៅកាតាឡុកជម្រើសអនាម័យ[1] ។

អនាម័យអាចសន្មតជាអាទិភាពទាប ឬស្ថានភាពទាប។ អ្នកសម្របសម្រួលកម្មវិធីសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុងបានប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រថ្មីៗមួយចំនួនដើម្បីបញ្ចុះបញ្ចូលឱ្យបុរស (ជាពិសេសបុរសវ័យក្មេង) ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពបំផុស។ ឧ. នៅពេលអ្នកសម្របសម្រួល ក្នុងគម្រោងលើកកម្ពស់អនាម័យជនបទ របស់មូលនិធិអនាម័យសកល (GSF) ក្នុងប្រទេសនីហ្សេរីយ៉ា (RUSHPIN) ចុះទៅសហគមន៍រងផលប៉ះពាល់ដោយសារជម្លោះក្នុងតំបន់ Abi យុវជនលើកឡើងថា សន្តិសុខគឺជាចំណុចអាទិភាព មិនមែនការសង់បង្គន់នោះទេ។ "នៅពេលយើងចាប់ផ្តើមការងារនេះ ការឆ្លើយតបដំបូងមានភាពយឺតយ៉ាវ ដោយសារតែយុវជនមិនទទួលយកគំនិតនេះ។ យុវជនភាគច្រើនមិនបានចូលរួមក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ "បំផុស" ទេ ព្រោះពួកគេរវល់ប្រចាំការជាអ្នកឃ្លាំមើលក្នុងគុម្ពោតព្រៃ (Ekhator and England 2015)។

[1] http://www.washplus.org/sites/default/files/resource_files/clts_brief2015.pdf

ក្នុងប្រទេសសេរ៉ាឡេអូន និងទីម័រខាងកើត អ្នកសម្របសម្រួលកម្មវិធី បានខិតខំជំរុញការចូលរួមរបស់យុវជនក្នុងការជីករណ្តៅបង្គន់ និងសង់បង្គន់។ យុវជនទាំងនោះជាសមាជិកក្រុមយុវជនក្នុងមូលដ្ឋាន និងដើរជាក្រុមជុំវិញភូមិដើម្បីជីករណ្តៅបង្គន់ឱ្យគ្រួសារងាយរងគ្រោះ។ នេះជាការរួមចំណែករបស់ពួកគេក្នុងការជំរុញស្ថានភាព "គ្មានការបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាល"។

នៅពេលដែលហ្វីលីព និងជូលី (តួអង្គពីរនាក់ដែលមានទេពកោសល្យជាអ្នកដឹកនាំពីកំណើត) បានស្នើឱ្យអ្នកភូមិទាំងអស់ចំណាយពេលពេញមួយថ្ងៃដើម្បីសង់បង្គន់ ពួកគេសង្កត់ធ្ងន់ថា "នេះមិនមែនជាថ្ងៃដែលយើងមកនិយាយគ្នា ឬប្រជុំជាមួយគ្នាទេប៉ុន្តែវាជាថ្ងៃធ្វើការ ពោលគឺជាថ្ងៃដែលត្រូវធ្វើកិច្ចការជីកកាយ និងសង់បង្គន់។ ដូច្នេះ កិច្ចការរបស់អ្នកដែលមានទេពកោសល្យជាអ្នកដឹកនាំពីកំណើតក្នុងការជួយសង់បង្គន់ ទាមទារនូវយុវជនដែលមានកម្លាំងខ្លាំងក្លា (Kidd. Pers. comms.)។

បុរសក្នុងសហគមន៍គង្វាលសត្វ ក៏អាចជាក្រុមដែលពិបាកចូលដល់ផងដែរ។ កម្មវិធីលើកកម្ពស់អនាម័យក្នុងប្រទេសកេនយ៉ា (K-SHIP) ដែលទទួលបានជំនួយពីមូលនិធិអនាម័យសកល តាមរយៈ Amref Health Africa បានគោលបំណងផ្សព្វផ្សាយដល់បុរសជនជាតិ Maasai។ ការបញ្ចុះបញ្ចូលឱ្យបុរសចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំស្តីពីអនាម័យគឺជាការលំបាក ព្រោះពួកគេច្រើនតែចេញបាត់ពីផ្ទះទៅដងទឹក និងឃ្វាលសត្វ។ ដូច្នេះហើយទើបមានគំនិតផ្តល់ពពែដុត (olpul) នៅពេលបំផុសដើម្បីជំរុញការចូលរួមរបស់បុរសទាំងនោះ។ ឧទាហរណ៍ នេះគូសបញ្ជាក់ពីបញ្ហាប្រឈមក្នុងការជំរុញការចូលរួមរបស់បុរសតាមរបៀបដែលមិនពង្រឹងវិសមភាពអំណាច និងផ្តល់បុព្វសិទ្ធិបិតាធិបតេយ្យថ្មី ឬបន្ថែមសម្រាប់បុរស ដែលស្ត្រីត្រូវបានផាត់ចេញ (ស្ត្រីមិនអាចញ៉ាំចៀមដុតបានទេ)។

ក្នុងប្រទេសនេប៉ាល់ Krukkert et al. (2010) លើកឡើងថា បុរសមិនងាយចូលរួមសកម្មភាពលើកកម្ពស់អនាម័យទេ ប្រសិនបើពួកគេគ្រាន់តែជាអ្នកស្តាប់"។ ពួកគេនឹងចូលរួមសកម្មភាពលើកកម្ពស់អនាម័យ ប្រសិនបើមានការផ្តល់តួនាទីជាក់លាក់ដល់ពួកគេ។ អ្នកនិពន្ធលើកឡើងពីតួនាទីចែករំលែកព័ត៌មាន ឬតួនាទីដឹកនាំមួយចំនួនជាមួយស្ត្រី។ ដូចគ្នានឹងឧទាហរណ៍មុនៗស្តីពីទំនោរនៃការជំរុញការចូលរួមរបស់បុរសតាមរយៈការធ្វើឱ្យពួកគេក្លាយជាអ្នកដែលមានទេពកោសល្យជាអ្នកដឹកនាំពីកំណើត ការលើកឡើងនេះគូសបញ្ជាក់ពីការលំបាកក្នុងការជំរុញការចូលរួមរបស់បុរស តាមរបៀបដែលមិនពង្រឹងវិសមភាពអំណាច។

យុទ្ធនាការអនាម័យ៖ បុរសអង្គុយខាងក្រោមសញ្ញាដែលសរសេរថា "ដើម្បីសម្អាតព្រលឹងរបស់អ្នក អ្នកត្រូវការព្រះវិហារ ដើម្បីសម្អាតរាងកាយរបស់អ្នក អ្នកត្រូវការបង្គន់" ក្នុងភូមិ Rajpara Bhayati ប្លុក Vallabhipur ឆ្នាំ ២០០៨។ ក្រេឌីត ៖ UNICEF/Adam Ferguson។

យុទ្ធនាការ និងវិធីសាស្ត្រនានាដែលផ្តោតសំខាន់លើការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថអនាម័យរបស់បុរស និងក្មេងប្រុស

ក្រុមហ៊ុន Uniliver បានបង្កើតសារតាតួអង្គ ដើម្បីផ្តោតលើការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថរបស់បុរសក្នុងប្រទេសឥណ្ឌា។ តួអង្គ "បុរសល្អ" និង "បុរសរឹងមាំ" មានគោលបំណងផ្តោតលើ/ធ្វើទីផ្សារអនាម័យកាន់តែប្រសើរចំពោះបុរសទាំងនេះ។ ខាងក្រោមនេះជាការដកស្រង់ខ្លឹមសារក្នុងយុទ្ធនាការផ្ទាំងបដានេះ (Uniliver 2010) ៖

អ្វីដែលបុរសរឹងមាំធ្វើ....

ខ្ញុំចេញទៅបន្ទោរបង់ក្រៅផ្ទះ ដូចបុរសខ្លាំងផ្សេងទៀតដែរ ព្រោះបង្គន់គឺសម្រាប់ស្ត្រី អ្នកឈឺ និងមនុស្សចាស់។

សូមធ្វើជាបុរសរឹងមាំ! សូមប្រើបង្គន់ដែលស្អាតគ្មានមេរោគ?

បុរសល្អ....

គ្រួសារ និងសហគមន៍នីមួយៗ សុទ្ធតែមានអ្នកដែលត្រូវការការមើលថែ៖ វាជាភារកិច្ចរបស់បុរស ដូចជារូបខ្ញុំដែលត្រូវធ្វើកិច្ចការនេះ។

តើយើងអាចអន្ទងឱ្យឪពុក "ធ្វើរឿងត្រឹមត្រូវ" ដើម្បីឱ្យគាត់ តម្រូវឱ្យសមាជិកគ្រួសាររបស់គាត់ទាំងអស់ (រួមទាំងរូបគាត់ផ្ទាល់) ប្រើប្រាស់បង្គន់គ្រប់ពេលដោយរបៀបណា?

ខណៈដែលឃ្លាទាំងនេះត្រូវបានយកជាសំអាង និងប្រើប្រាស់សម្រាប់ "ការទាក់ទាញ" ដ៏សំខាន់សម្រាប់បុរសមួយចំនួន ការទាញប្រយោជន៍ពីផ្នត់គំនិត "បុរសរឹងមាំ"ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ការពង្រឹងផ្នត់គំនិតដែលគ្មានប្រយោជន៍(និងឧត្តមភាពរបស់បុរស)។

យុទ្ធនាការផ្សេងទៀត ដែលទាមទារឱ្យបុរសផ្តល់បង្គន់ដល់គ្រួសាររបស់ខ្លួន មានគោលបំណងធ្វើឱ្យពួកគាត់មានអារម្មណ៍ "ដូចបុរសម្នាក់" (ឧ. យុទ្ធនាការគ្មានបង្គន់ គ្មានកូនក្រមុំនៅប្រទេសឥណ្ឌា និងយុទ្ធនាការស្រដៀងគ្នាក្នុងប្រទេសនេប៉ាល់, Krukkert et al. 2010)។ យុទ្ធនាការទាំងនេះលើកឡើងថា តួនាទីរបស់បុរសគឺជាអ្នកការពារសុខភាពរបស់គ្រួសារ និងភាពឯកជន និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់ស្ត្រី។ ឧ. បេសកកម្ម Swachh Bharat ត្រូវបានប្រើប្រាស់សម្រាប់ការពង្រឹងជាប្រព័ន្ធនូវអំណាចគ្របដណ្តប់របស់បុរសក្នុងការផ្តល់បង្គន់[2] ។ នៅតំបន់ Sepik ភាគខាងកើតក្នុងប្រទេសប៉ាពួញ៉ូហ្គីណេ WaterAid នឹង International Water Center, Divine World University និងដៃគូមូលដ្ឋានបានបង្កើតយុទ្ធនាការរយៈពេល ៤ សប្តាហ៍ (5-star mama em tru pla mama) ស្តីពីឥរិយាបថគ្រប់គ្រងលាមករបស់ទារក។ ម្តាយ និងឪពុកក្នុងសហគមន៍ត្រូវបានជ្រើសរើសឱ្យធ្វើជាភ្នាក់ងារផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានស្តីពីការអនុវត្តសមស្របក្នុងការគ្រប់គ្រងលាមកទារកដោយសុវត្ថិភាព។ យោបល់ត្រឡប់ពីសហគមន៍បង្ហាញថា គម្រោងនេះបានលើកទឹកចិត្តឱ្យបុរសមួយចំនួនបំពេញកិច្ចការបន្ថែមទៀត ពាក់ព័ន្ធនឹងការមើលថែកូន ប៉ុន្តែមានការរិះគន់ថា យុទ្ធនាការនេះបានពង្រឹងតួនាទីរបស់ស្ត្រីក្នុងនាមជាអ្នកថែទាំបឋម (Kamundi and Pigolo 2018)។

ការលាងសម្អាតដៃ

ការស្រាវជ្រាវជុំវិញពិភពលោកបង្ហាញថា បុរសមិនសូវលាងសម្អាតដៃដូចស្ត្រីទេ។ មានការធ្វើយុទ្ធនាការដែលផ្តោតលើបុរស ដើម្បីឱ្យពួកគេ លាងសម្អាតដៃជាមួយនឹងសាប៊ូ។ ឧ. កម្មវិធីលើកកម្ពស់អនាម័យជនបទនៅកម្ពុជា បានរៀបចំយុទ្ធនាការផ្ទាំងបដាក្រោមពាក្យស្លោក "បុរសភាគច្រើនមិនលាងសម្អាតដៃបន្ទាប់ពីប្រើបង្គន់រួច។ ចុះអ្នកវិញ?" នៅកម្ពុជា អង្គការ WaterAid Cambodia និងអង្គការ Epic Art បានផលិតវីដេអូតន្ត្រី "លាងសម្អាត" ដោយក្រុមសិល្បៈករពិការ រួមទាំងបុរស ដើម្បីរំលឹកឱ្យប្រជាជនលាងសម្អាតដៃជាមួយនឹងសាប៊ូនៅពេលវេលាសំខាន់ៗ ៖ https://www.youtube.com/watch?v=h Mc75WyaqZs។

គម្រោងពង្រីកការលាងសម្អាតដៃជាសកល (WSP 2010)

ក្នុងប្រទេសសេណេហ្គាល់ ស្ត្រីគឺជាក្រុមគោលដៅនៃកិច្ចពិភាក្សាស្តីពីការលាងសម្អាតដៃ ដោយសារតែស្ត្រីដើរតួនាទីមើលថែយ៉ាងសំខាន់ក្នុងគ្រួសារ (សូមមើលផ្ទាំងបដាទីមួយខាងក្រោម)។ បុរសត្រូវបានរួមបញ្ចូលជាបន្តបន្ទាប់ (សូមមើលផ្ទាំងបដាទីពីរខាងក្រោម) បន្ទាប់ពីមានការទទួលស្គាល់ថា៖ ១) បុរសគ្រប់គ្រងលទ្ធភាព

[2] https://iapsdialogue.org/2017/05/03/making-india-open-defecation-free-at-the-cost-of-gender-equality/

របស់គ្រួសារ និងផ្គត់ផ្គង់ប្រាក់សម្រាប់ទិញសាប៊ូ ២) បុរសអាចតាមដានបន្តលើវគ្គផ្សព្វផ្សាយដើម្បីធានាថា សមាជិកគ្រួសាររបស់ខ្លួនលាងសម្អាតដៃជាមួយនឹងសាប៊ូ និង ៣) បុរសអាចផ្តល់លទ្ធភាព ពង្រឹង និងធានាការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថតាមរយៈការលាងសម្អាតដៃរបស់ខ្លួនជាមួយនឹងសាប៊ូ ក៏ដូចជាជំរុញឱ្យអ្នកផ្សេងទៀតដូច្នេះដែរ។

Credit: WSP, 2010

វិធីសាស្ត្រលើកទឹកចិត្តឱ្យបុរសបញ្ឈប់ការបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាល

មានយុទ្ធសាស្ត្រ និងវិធីផ្សេងទៀតដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដើម្បីលើកទឹកចិត្តឱ្យបុរសបញ្ឈប់ការបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាល។ តារាងខាងក្រោម លើកឡើងពីឧទាហរណ៍ក្នុងប្រទេសឥណ្ឌា។ ប៉ុន្តែភាគច្រើននៃការអនុវត្តទាំងនេះបានធ្វើឱ្យមានការព្រួយបារម្ភពីភាពមិនស៊ីសង្វាក់គ្នាជាក់ស្តែង ឬដែលអាចលេចឡើង ទៅនឹងសិទ្ធិមនុស្ស ហើយចំណុចនេះមិនអាចបណ្តែតបណ្តោយបានឡើយ (សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមមើលឯកសារទី ៨ នៃកម្រងឯកសារ “ព្រំដែននៃកម្មវិធីសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង៖ សហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង និងសិទ្ធទទួលបានអនាម័យ”។

ឧទាហរណ៍នៃការលើកទឹកចិត្តឱ្យបុរសបញ្ឈប់ការបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាលក្នុងប្រទេសឥណ្ឌា

Swachata Adalat៖ តុលាការអនាម័យ	តុលាការនេះបើកសវនាការរៀងរាល់ថ្ងៃ សៅរ៍ សម្រាប់អ្នកបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាលដែលត្រូវបានចាប់ខ្លួនដោយសមាជិក nigrani samiti។
ក្លឹបយុវជនក្នុងភូមិ Fazilpur Badli, Haryana	ក្លឹបយុវជនមានសមាសភាពបុរស និងស្ត្រីវ័យក្មេងដែលដើរតួនាទីដឹកនាំការបញ្ចុះបញ្ចូលឱ្យបុរសចំណាស់ប្រើបង្គន់។

Nigrani samite, ភូមិ Kalarpur, Haryana	ស្ត្រីចំណាស់មួយក្រុម (និងបុរសចំណាស់មួយក្រុមផ្សេងទៀត) ដែលដូរវេនគ្នាឃ្លាំមើលអ្នកចេញបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាលនៅពេលព្រឹក និងពេលល្ងាច។ ប្រសិនបើចាប់បានបុរសផ្សេងទៀតបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាលក្នុងពេលព្រឹក ពួកគេនឹងទទូចឱ្យអ្នកបន្ទោរបង់នោះកាយដីលុបលាមក និងស្បថនៅចំពោះមុខសហគមន៍ថា ពួកគេនឹងមិនបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាលទៀតទេ។
ការពង្រឹងដោយ Gulabi Gang	Gulabi Gang ចុះតាមគ្រួសារដែលបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាលជាប្រចាំ និងបញ្ចុះបញ្ចូលឱ្យបុរសប្រើប្រាស់បង្គន់ដើម្បីទទួលបានសុខភាពល្អ។
Gandhigiri	សមាជិកគណៈកម្មាធិការ Nigrani ចុះតាមគ្រួសារដែលគ្មានបង្គន់ និងផ្តល់ម្សៅពណ៌ក្រហមសម្រាប់ការបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាល និងផ្កាដល់សមាជិកគ្រួសារនោះ។
ការបោះឆ្នោតអនាមិកជាសម្ងាត់	នៅពេលគេសង្កេតឃើញនរណាម្នាក់បន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាល ឈ្មោះបុគ្គលនោះនឹងត្រូវបានសរសេរលើក្រដាស រួចយកទៅដាក់ក្នុងប្រអប់ឆ្នោត។ សមាជិក Panchayat និង nigrani samiti ជាអ្នកតាមដានបន្ត។

ប្រភព៖ Satyavada (នឹងបោះពុម្ពផ្សាយឆាប់ៗនេះ 2018)

ទោះបីជាស្ត្រីធ្វើកិច្ចការអនាម័យភាគច្រើនក្នុងគ្រួសារក្តី ប៉ុន្តែជាញឹកញាប់ បុរស (អ្នករកចំណូលផ្គត់ផ្គង់គ្រួសារ) ជាអ្នកសម្រេចចិត្តថាតើត្រូវវិនិយោគលើបរិក្ខារអនាម័យក្នុងផ្ទះ ប្រភេទបង្គន់ដែលត្រូវសង់ និងកន្លែងដែលត្រូវសង់បង្គន់។ ក្នុងបរិបទដែលបុរសធ្វើចំណាកស្រុក ជាញឹកញាប់ ស្ត្រីត្រូវរង់ចាំការយល់ព្រមពីបុរស(នៅពេលត្រឡប់មកវិញ ឬតាមទូរស័ព្ទ) មុននឹងសម្រេចសង់បង្គន់ក្នុងគ្រួសារ (Sue Cavill pers. comm. 2017, យោងតាមប្រទេសនេប៉ាល់ និងម៉ាឡាវី)។ ស្ត្រីមិនសូវទទួលបានការពិគ្រោះយោបល់ទេ៖ ក្នុងតំបន់ Odisha ប្រទេសឥណ្ឌា បុរសដែលជាមេគ្រួសារគឺជាអ្នកសម្រេចចិត្តតែម្នាក់គត់លើការសាងសង់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអនាម័យក្នុងគ្រួសារ ៨០%។ ក្នុងគ្រួសារ ១១% បុរសត្រូវបានពិគ្រោះយោបល់ ឬពាក់ព័ន្ធនឹងស្ត្រី។ មានគ្រួសារតែ ៩% ប៉ុណ្ណោះ ដែលមានស្ត្រីជាអ្នកសម្រេចចិត្ត (Routary et al. 2017)។ ការសិក្សាមួយក្នុងប្រទេសវៀតណាម (Leahy et al. 2017) រកឃើញថា បុរសមានឆន្ទៈចំណាយលើការសង់បន្ទប់ទឹកដែលមានបង្គន់កាច់ទឹក ជាងស្ត្រី។ មានលទ្ធផលរកឃើញស្រដៀងគ្នាក្នុងប្រទេសទីម័រខាងកើត

ដែលការសង់បង្គន់ចាក់-កាច់ទឹក ច្រើនតែជាការសម្រេចចិត្តរបស់បុរស សូម្បីតែក្នុងទីតាំងដែលខ្សត់ទឹក ព្រោះវាពាក់ព័ន្ធនឹងស្ថានភាព។ ចំណុចនេះអាចបង្កើនបន្ទុកការងាររបស់ស្ត្រី ព្រោះត្រូវដងទឹកកាន់តែច្រើន និងសម្អាតបង្គន់កាន់តែញឹកញាប់។

ការផ្តោតលើបុរសក្នុងមុខរបរអនាម័យ

បុរសមានតួនាទីរកប្រាក់ចំណូលផ្លូវការក្នុងវិស័យអនាម័យច្រើនជាងស្ត្រី និងជាទូទៅដើរតួនាទីកាន់តែសកម្មក្នុងសហគ្រាសខ្នាតតូច។ នេះជាចំណុចល្អ និងជាតួនាទីដែលបុរសអាចធ្វើបានជាទូទៅ។ ប៉ុន្តែផ្អែកតាមទស្សនៈយេនឌ័រ ប្រការសំខាន់ត្រូវធានាថាបុរសមិន "រាំងស្ទះ" ការចូលរួមរបស់ស្ត្រី។ ការសិក្សាស្តីពីអាជីវកម្មទឹកស្អាតនិងអនាម័យក្នុងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី វៀតណាម និងទីម័រខាងកើត រកឃើញថា ក្រុមហ៊ុនទីផ្សារអនាម័យគ្រប់គ្រងភាគច្រើនដោយបុរស (Willetts et al. 2016; Leahy et al. 2017)។ ក្នុងមជ្ឈដ្ឋានជាច្រើន តួនាទីផ្លូវការក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់អនាម័យឆ្លុះបញ្ចាំងពីតួនាទីប្រពៃណីសម្រាប់ស្ត្រី និងបុរស។ ជាទូទៅ បុរសត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងតួនាទីអ្នកជំនាញបច្ចេកទេសក្នុងផ្នែករចនា ហិរញ្ញវត្ថុ សំណង់ និងការងារបូមបង្គន់។ ក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស និងប្រទេសកម្ពុជា iDE រាយការណ៍ថា ជាទូទៅ ប្តីជាម្ចាស់សហគ្រាសធុនតូច និងទទួលខុសត្រូវលើការផលិត ចំណែកប្រពន្ធជាអ្នកគ្រប់គ្រងបញ្ជី ធ្វើទីផ្សារ និងសេវាអតិថិជន។ ក្នុងប្រទេសម៉ាឡាវី ជាងសំណង់ (បុរស) ត្រូវបានស្នើឱ្យបង្កើតសារឬពាក្យស្លោកដែលបង្ហាញពីលក្ខណៈសំខាន់ៗនៃបង្គន់ដែលមានតម្លៃសមរម្យ និងជាប់ធន់ក្នុងការរចនា ការធ្វើទីផ្សារ និងការបង្កើតគំរូអាជីវកម្មអនាម័យ (UNICEF 2015b)។ ការលើកឡើងរបស់ជាងសំណង់ទាំងនោះគឺ "បង្គន់អាចប្រើប្រាស់បានរាប់ឆ្នាំ សម្រាប់បុរសពិត"។ សារនេះចង់មានន័យថា បុរសកំពុងសង់បង្គន់ឡើងវិញនាពេលបច្ចុប្បន្ន។ សត្វដំរីត្រូវបានប្រើប្រាស់ជារូបសញ្ញា។

ពាក់ព័ន្ធនឹងការផ្លាស់ប្តូរទៅរកសមភាពយេនឌ័រ នេះជាផ្នែកមួយទៀតដែលគេអាចសម្រេចបានសមភាពយេនឌ័រ តាមរយៈប្តីដែលគាំទ្រឱ្យប្រពន្ធតួនាទី ក្នុងអាជីវកម្មអនាម័យ។ ឧ. ក្នុងប្រទេសបង់ក្លាដេស អង្គការភ្លែនអន្តរជាតិបានបញ្ចុះបញ្ចូលបុរសឱ្យជំរុញប្រពន្ធរបស់ខ្លួន អភិវឌ្ឍសង្វាក់ផលិតកម្មសំឡីអនាម័យក្នុងអាជីវកម្មអនាម័យរបស់ខ្លួន។

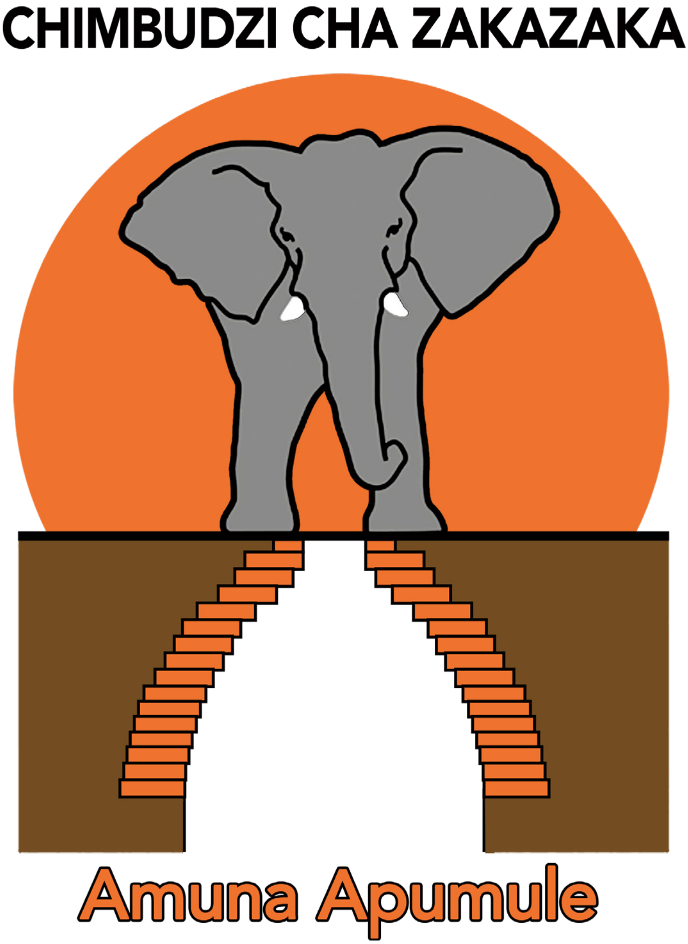

Robust corbeled latrine, 2016. *Credit: UNICEF Malawi/PSI.*

២.បុរសក្នុងនាមជាភ្នាក់ងារនៃការផ្លាស់ប្តូរ

ឯកសារដែលយកមកពិនិត្យឡើងវិញ មានឧទាហរណ៍មួយចំនួនស្តីពីបុរស និងក្មេងប្រុស ដែលដើរតួនាទីជាភ្នាក់ងារនៃការផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បីគាំទ្រឱ្យមានការលើកកម្ពស់ការអនុវត្តអនាម័យល្អប្រសើរ។

ការផ្តោតលើបុរសក្នុងមុខរបរអនាម័យ

- បេសកកម្មឥណ្ឌាស្អាតរបស់ Narendra Modi ឬយុទ្ធនាការសង់បង្គន់ទូទាំងប្រទេស Mtu ni Afya របស់ Mwalimu Julius Nyerere ក្នុងប្រទេសតង់ហ្សានី នៅអំឡុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៧០។ ក្នុងប្រទេសកេនយ៉ា លោកបណ្ឌិត Kepha Ombacho ប្រធាននាយកដ្ឋានសុខភាពសាធារណៈនៃក្រសួងសុខាភិបាលកេនយ៉ា បានដឹកនាំការពិនិត្យឡើងវិញលើគោលនយោបាយ និងការរៀបចំគោលការណ៍ណែនាំដើម្បីធានាថាប្រទេស និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ចូលរួមក្នុងយុទ្ធនាការអនាម័យ (Wamera, pers.comm.2018)។

បុរសនៅកម្រិតសហគមន៍

- អ្នកដឹកនាំសហគមន៍អាចឥទ្ធិពលលើទស្សនៈសាធារណៈ តាមបែបស៊ីជម្រៅ និងបង្គាប់បញ្ជា និងអាចជាភ្នាក់ងារផ្លាស់ប្តូរដ៏មានអនុភាព។ ប្រធាន Macha បានដឹកនាំយុទ្ធនាការសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង "គ្មានលាមក! គ្រួសារមួយ បង្គន់មួយ! ក្នុងតំបន់ Choma នៃប្រទេសហ្សាំប៊ី ជាយុទ្ធនាការដែលអ្នកដឹកនាំបែបប្រពៃណីគាំទ្រកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងផ្លាស់ប្តូរអនាម័យជនបទ។

- ក្នុងប្រទេសទីម័រខាងកើត ទិន្នន័យពីកម្មវិធី BESIK (Bee no Sanimentu iha Komunidade៖ កម្មវិធីផ្គត់ផ្គង់ទឹក និងអនាម័យជនបទ) បានបង្ហាញពីអត្រាខ្ពស់ជាបន្តបន្ទាប់នៃការចូលរួមរបស់បុរសក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ និងកិច្ចប្រជុំសហគមន៍ (ស្ត្រីមិនអាចចូលរួមបានដោយសារបន្ទុកកិច្ចការផ្ទះ)។

- ក្នុងស្រុក Bombali ប្រទេសសេរ៉ាឡេអូន សហគមន៍ត្រូវបានបែងចែកជាក្រុមដើម្បីរៀបចំការសង់បង្គន់ក្នុងផ្នែកផ្សេងៗរបស់សហគមន៍ (កម្រងគ្រួសារ)។ ក្នុងកម្រងនីមួយៗ ពួកគេបង្កើតជា ៣ ក្រុម (ក្រុមបុរស ក្រុមស្ត្រី និងក្រុមយុវជន) ហើយក្រុមនីមួយៗមានកិច្ចការរៀងខ្លួន។ បុរសកាប់ឈើ ចំណែកស្ត្រីជាអ្នករែកអុសមកភូមិ។ ស្ត្រីជញ្ជូនខ្សាច់ ទឹក អុស ផាងត្នោត និងស្បូវត្រឡប់មកភូមិ។ ក្រុមយុវជនរៀបចំការជីករណ្តៅបង្គន់។ ស្ត្រីចាក់ពុម្ពឥដ្ឋ ចំណែកបុរស និងយុវជនជាអ្នកសង់ចានបង្គន់ ជញ្ជាំង និងដំបូលបង្គន់ ហើយស្ត្រីជាអ្នកបូកផ្ទៃជញ្ជាំងបង្គន់ (UNICEF CLTS Evaluation 2011)។

- ក្នុងក្រុមគោលដៅមួយនៅតំបន់ Tororo ប្រទេសអ៊ុយហ្គង់ដា (ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១២) ក្មេងប្រុសមួយក្រុមនិយាយថា ពួកគេយល់ថារងការមាក់ងាយពីមិត្តភក្តិ ប្រសិនបើពួកគេមិនប្រើបង្គន់៖ ប្រសិនបើអ្នកមិនប្រើបង្គន់ ក្មេងផ្សេងទៀតអាចចំអកឱ្យអ្នក។ អ្នកត្រូវបានចាត់ទុកជាមនុស្សទាបថោក" (Kidd, pers. comm.)។

បុគ្គលល្បីឈ្មោះដែលជំរុញទឹកចិត្ត/មានប្រជាប្រិយភាព

- ការប្រើប្រាស់បុគ្គលគំរូពាក់ព័ន្ធនឹង "បុរសដែលអ្នកចង់យកគំរូតាម"។ បុរសល្បីឈ្មោះដើរតួនាទីជាភ្នាក់ងារផ្លាស់ប្តូរក្នុងបេសកកម្ម Swachh Bharat។ អ្នកសម្តែង ផលិតករ អ្នករៀបចំកម្មវិធីទូរទស្សន៍ និងអតីតអ្នកនយោបាយលោក Amitabh Bachchan បានលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថក្នុងចំណោមបុរសដែលមានបង្គន់ តែមិនប្រើ ហើយអតីតប្រធានក្រុមជម្រើសជាតិក្រិកកែត Sachin Tendulkar បានធ្វើជាប្រធានក្រុមល្បែង WASH United និងក្រុម Swachh Bharat របស់ UNICEF។

បុរសដែលប្រើប្រាស់តួនាទីក្នុងការងាររបស់ខ្លួនដើម្បីធ្វើជាភ្នាក់ងារផ្លាស់ប្តូរ

- បុរសមួយចំនួន មានអំណាចក្នុងការលើកកម្ពស់ការផ្លាស់ប្តូរ ដោយសារតែតួនាទីក្នុងស្ថាប័ន ឬការងាររបស់ខ្លួន។ នៅប្រទេសនីហ្សេរីយ៉ា អ្នកបើក okada (អ្នករត់ម៉ូតូឌុប ដែលភាគច្រើនលើសលប់ជាបុរស) គឺជាក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធដ៏សំខាន់ នៅទីប្រជុំជនក្នុងសកម្មភាពសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង ព្រោះជាញឹកញាប់ពួកគេដឹកមនុស្សទៅមកសហគមន៍ជនបទ។ ប្រសិនបើអ្នកបើក okada មិនយល់ដឹង ឬមិនត្រូវបានបំផុសទេ ពួកគេអាចរាំងស្ទះសហគមន៍ដែលគ្មានការបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាល ដោយមិនដឹងខ្លួន តាមរយៈការបន្ទោរបង់ក្នុងគុម្ពោតព្រៃ (UNICEF 2010)។

អ្នកដឹកនាំសាសនា/ជំនឿ ចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យក្នុងសហគមន៍ ឬព្រះសង្ឃ

- ក្នុងស្រុក Nuh ប្រទេសឥណ្ឌា Imams បានប្រកាសក្នុងព្រះវិហារថា ពួកគាត់នឹងមិនធ្វើពិធី nikah (ពិធីរៀបការ) ក្នុងគ្រួសារណាដែលគ្មានបង្គន់ ឬបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាលនោះទេ (Satyavada នឹងបោះពុម្ពផ្សាយឆាប់ៗនេះ 2018)។ Fatwa ឬក្រឹត្យឥស្លាម ដែលកំណត់ដោយក្រុមប្រឹក្សាបញ្ញវន្តឥស្លាមឥណ្ឌូនេស៊ី បានរៀបរៀងសៀវភៅធម្មទេសនាមួយក្បាល សម្រាប់អ្នកដឹកនាំសាសនា ក្នុងមូលដ្ឋានដើម្បីផ្តល់ការណែនាំផ្នែកជំនឿស្តីពីទឹកស្អាត និងអនាម័យក្នុងពិធីសូត្រធម៌ថ្ងៃសុក្រ និងជំរុញឱ្យមនុស្សផ្លាស់ប្តូរទម្លាប់អនាម័យដែលគ្មានសុវត្ថិភាព (Cronin 2016)។ ស្រុកមួយក្នុងប្រទេសកម្ពុជាបានក្លាយជាស្រុកគ្មានការបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាល មួយផ្នែកដោយសារតែព្រះសង្ឃដាក់សម្ពាធលើគ្រួសារដែលគ្មានបង្គន់។ ព្រះសង្ឃមានសង្ឃដីកាថានឹងមិនសូត្រធម៌នៅផ្ទះដែលគ្មានបង្គន់នោះទេ (Tyndale-Biscoe, pers. comm.)។ អ្នករៀបចំកម្មវិធីសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុងក្នុងប្រជុំកោះសូឡូម៉ូន បានចងសម្ព័ន្ធជាមួយប្រធានព្រះវិហារ និងប្រើប្រាស់អត្ថបទសាសនា។ ឧ. អត្ថបទទូទៅបំផុត ដែលត្រូវបានដកស្រង់ពី Deuternomy 23:13 គឺ "កាន់ដំបងមួយតាមខ្លួន។ ដូច្នេះនៅពេលអ្នកចង់បន្ទោរបង់ អ្នកអាចជីករណ្តៅសម្រាប់បន្ទោរបង់ រួចកាយកប់"។

- បណ្ដាញក្ដីសង្ឃឹម សម្រាប់យេនឌ័រ របស់អង្គការទស្សនៈពិភពលោក គឺជាឧទាហរណ៍មួយនៃរបៀបជំរុញការចូលរួមរបស់អ្នកដឹកនាំ សាសនា/ជំនឿ ក្នុងដំណើរការផ្លាស់ប្ដូរទំនាក់ទំនង និងបទដ្ឋានយេនឌ័រ។ ជំហានដំបូង គឺត្រូវជះឥទ្ធិពលលើផ្នត់គំនិតរបស់ពួកគេ។

ការគ្រប់គ្រងអនាម័យក្នុងពេលមករដូវ

មានការយល់ដឹងកាន់តែច្រើនក្នុងវិស័យទឹកស្អាត និងអនាម័យស្ដីពីភាពចាំបាច់នៃការផ្ដោតលើការគ្រប់គ្រងអនាម័យ ក្នុងពេលមករដូវ ក្នុងអន្តរាគមន៍អនាម័យ។ បុរសឆ្នើមនៅជុំវិញពិភពលោកបាន និងកំពុងជួយលុបបំបាត់របាំង និងតំណមនានាដោយសហការជាមួយស្ត្រី និងក្រុមស្ត្រី។

- ក្រុមប្រឹក្សាកិច្ចសហការផ្គត់ផ្គង់ទឹក និងអនាម័យ (WSSCC) បានផ្ដល់ជំនួយមូលនិធិដល់ការបណ្ដុះបណ្ដាលគ្រូបង្គោល ស្ដីពីការគ្រប់គ្រងអនាម័យក្នុងពេលមករដូវនៅប្រទេសកេនយ៉ា ដែលរួមបញ្ចូលបុរសផងដែរ។ អភិបាលតំបន់ជនជាតិកេនយ៉ាម្នាក់ បានគាំទ្រការងាររបស់ប្រពន្ធគាត់ក្នុងការលើកកម្ពស់ការគ្រប់គ្រងអនាម័យក្នុងពេលមករដូវ ព្រមទាំងបានផ្ដល់ហិរញ្ញវត្ថុផ្ទាល់ខ្លួនដល់គំនិតផ្ដួចផ្ដើមបង្កើតផលិតផលអនាម័យ ក្នុងប្រទេសរបស់គាត់ទៀតផង។ ជំនួយការស្នងការស្រុកម្នាក់ ដែលរាយការណ៍ផ្ទាល់ទៅខុទ្ទកាល័យប្រធានាធិបតីកេនយ៉ា បានឡើងថ្លែងពីការគ្រប់គ្រងអនាម័យក្នុងពេលមករដូវនៅនៅសាលារៀន និងកិច្ចប្រជុំសហគមន៍ក្នុងអាណត្តិ និងសំលៀកបំពាក់ផ្លូវការរបស់ខ្លួន (Wamera, pers. comm. 2018)។

- ផ្នែកមួយ នៃភាពជាដៃគូរបស់អង្គការទស្សនៈពិភពលោក ជាមួយ Sesame Workshop គឺកម្មវិធី "ការជជែករបស់ក្មេងស្រី" ដែលជាកម្មវិធីសិក្សាដែលផ្ដោតលើភាពពេញវ័យ និងការអប់រំពីការមករដូវ ដែលបង្កឲ្យមានការចូលរួមទាំងសិស្សប្រុស និងសិស្សស្រី ក្នុងការស្វែងយល់ និងការលើកកំពស់ការគ្រប់គ្រងអនាម័យក្នុងពេលមករដូវ។ គម្រោងនេះកំពុងត្រូវបានអនុវត្តសាកល្បងក្នុងសាលារៀន ២០០ ទូទាំងប្រទេសហ្ស៊ីមបាវ៉េ។

៣.បុរសក្នុងនាមជាដៃគូនៃការផ្លាស់ប្ដូរ

បុរសក៏ដើរតួនាទីជាដៃគូដែលសហការជាមួយស្ត្រី ដើម្បីធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្ដូរក្នុងកម្មវិធីអនាម័យផងដែរ។ មានឧទាហរណ៍ដែលបុរសបានជួយរក្សាតុល្យភាពយេនឌ័រ តាមរយៈការទទួលខុសត្រូវលើអនាម័យ (ក្នុងកន្លែងធ្វើការ គ្រួសារ ឬសហគមន៍) គាំទ្រស្ត្រីឱ្យធ្វើជាអ្នកដឹកនាំក្នុងវិស័យអនាម័យ ឬជំរុញការពិចារណាស្ដីពីយេនឌ័រក្នុងចលនាអនាម័យ។

បុរសគាំទ្រឱ្យស្ត្រីដឹកនាំសកម្មភាពអនាម័យ

មានឯកសារយ៉ាងច្រើនស្តីពការចូលរួម និងការដឹកនាំរបស់បុរសក្នុងដំណើរការទឹកស្អាត និងអនាម័យ ប៉ុន្តែមិនសូវមានឯកសារស្តីពីការគាំទ្ររបស់បុរសចំពោះការចូលរួមរបស់ស្ត្រីក្នុងការដឹកនាំអនាម័យ ឬដំណើរការធ្វើសេចក្តសម្រេចចិត្តឡើយ។ បទពិសោធន៍ក្នុងប្រទេសទីម័រខាងកើតបង្ហាញពី ភាពចាំបាច់នៃការផ្តោតលើការកសាងទំនុកចិត្តរបស់ស្ត្រី និងការលើកទឹកចិត្ត (ដោយបុរស) ឱ្យស្ត្រីឡើងនិយាយក្នុងកិច្ចប្រជុំដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាកុំឱ្យបុរសធ្វើជាអ្នកសម្រេចចិត្តតែឯង។ ស្វ័យទំនុកចិត្តត្រូវបានលើកឡើងជាបញ្ហាដ៏សំខាន់មួយក្នុងការលើកកម្ពស់ភាពជាអ្នកដឹកនាំរបស់ស្ត្រី ទោះបីជាបុរសផ្តល់ឱកាសឱ្យស្ត្រីក៏ដោយ។ អង្គការទស្សនៈពិភពលោកកត់សម្គាល់ថា ខណៈដែលគណៈកម្មាធិការទឹកស្អាត និងអនាម័យអាចមានសមាសភាគយេនឌ័រស្មើភាពសម្រាប់មុខតំណែងក្នុងគណៈកម្មាធិការនេះ សមាជិកជាស្ត្រីប្រហែលជាគ្មានសំឡេងស្មើភាពនឹងបុរសឡើយ។ ការអនុវត្ត ឬ "ការអនុញ្ញាត" ពីប្តី និងតួនាទីយេនឌ័របែបប្រពៃណីក្នុងផ្ទះ អាចជាឧបសគ្គរាំងការចូលរួមយ៉ាងសកម្មរបស់ស្ត្រី។ បុគ្គលិកម្នាក់របស់អង្គការទស្សនៈពិភពលោកក្នុងប្រទេសហ្កាណាកត់សម្គាល់ថា *"ស្ត្រីមិនគួរនិយាយនៅចំពោះមុខជនប្លែកមុខទេ ប្រសិនបើប្តីមិនអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើដូច្នេះ"* (UNC and World Vision n.d.: p.2)។ បុរសមានតួនាទីសម្របសម្រួលឱកាសសម្រាប់ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តរបស់ស្ត្រីក្នុងដំណើរការអនាម័យ។

នៅឆ្នាំ ២០១២ អង្គការភ្លែនសេរ៉ាឡេអូន បានធ្វើការស្រាវជ្រាវពីតួនាទីរបស់ស្ត្រីក្នុងកម្មវិធីសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង និងរកឃើញថា ស្ត្រីមិនបានចូលរួមច្រើនដូចបុរសក្នុងកិច្ចប្រជុំបំផុសទេ។ ស្ត្រីពន្យល់ថា "ពួកគេចង់ឱ្យប្តី ឬបុរសផ្សេងទៀតចូលរួមពិភាក្សាល្អជាង"។ ផ្អែកតាមលទ្ធផលនៃការសិក្សានេះ អង្គការភ្លែនបានផ្តោតជាសំខាន់ និងផ្តល់ជំនាញសម្រាប់ការជំរុញឱ្យស្ត្រីចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងកិច្ចប្រជុំបំផុស ដើម្បីឱ្យស្ត្រីមានសំឡេង និងចូលរួមក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តស្តីពីដំណើរការគ្មានការបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាល និងរក្សាស្ថានភាពនេះ។ អង្គការភ្លែនបានបង្កើតបទដ្ឋានថ្មីៗសម្រាប់ការចូលរួមរបស់ស្ត្រី ដោយធ្វើយ៉ាងណាឱ្យគ្រប់គ្នាទទួលស្គាល់ថា ទស្សនៈរបស់ស្ត្រីត្រូវបានគេគោរព និងឱ្យតម្លៃ។ អង្គការភ្លែនបានរៀបចំឡើងវិញនូវគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ការជ្រើសរើសអ្នកដែលមានទេពកោសល្យជាអ្នកដឹកនាំពីកំណើត ក្នុងសហគមន៍ ដើម្បីឱ្យមានការជ្រើសរើសស្ត្រីឱ្យបានច្រើន (ផលធៀប ២:៣) (Kidd, pers.comm.)។

ការថែទាំដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអនាម័យ

មានការការផ្តោតយ៉ាងច្រើនលើតួនាទីថែទាំក្នុងកិច្ចពិភាក្សាអភិវឌ្ឍន៍យ៉ាងទូលំទូលាយ ប៉ុន្តែមិនសូវមានការផ្តោតលើអនាម័យទេ។ យុទ្ធនាការអន្តរជាតិ ដូចជា MenCare, He for She, Promundo និង We Can បានសហការជាមួយបុរស និងក្រុមអ្នកដែលមានវ័យ និងបទពិសោធន៍ស្របាលគ្នា ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរបទដ្ឋានយេនឌ័រ ដូចជា ការតស៊ូមតិឱ្យបុរសធ្វើកិច្ចការថែទាំក្នុងគ្រួសារឱ្យបាន ៥០%។ ទីភ្នាក់ងារទឹកស្អាត និងអនាម័យត្រូវដាក់

បញ្ចូលរបៀបវារៈនេះ។

ទីភ្នាក់ងារទឹកស្អាត និងអនាម័យ បានទទួលស្គាល់ និងរក្សាតុល្យភាពរវាងការប្រើប្រាស់យុទ្ធនាការដែលមានប្រសិទ្ធភាព ដោយសារតែទីភ្នាក់ងារទាំងនោះទាញប្រយោជន៍ពីបទដ្ឋានយេនឌ័រ (និងពង្រឹងបទដ្ឋានទាំងនោះដោយប្រយោល) និងការអនុវត្តវិធីសាស្ត្រផ្សេងៗដែលដេញដោលបទដ្ឋាននានា។ យុទ្ធនាការគួរមានសមាសភាគរំខានក្នុងការដេញដោលបទដ្ឋានយេនឌ័រដែលលើកកម្ពស់ការអនុវត្តអវិជ្ជមាន។ មានការចងក្រងតិចតួចពីឧទាហរណ៍ទាំងនេះក្នុងវិស័យទឹកស្អាត និងអនាម័យ។

ការដេញដោលបទដ្ឋានយេនឌ័រតាមរយៈកម្មវិធីទឹកស្អាត និងអនាម័យក្នុងប្រទេសទីម័រខាងកើត

WaterAid បានប្រើប្រាស់កម្មវិធីទឹកស្អាត និងអនាម័យជាចំណុចចាប់ផ្តើមនៃការដេញដោលបទដ្ឋានយេនឌ័រក្នុងប្រទេសទីម័រខាងកើត។ សៀវភៅណែនាំស្តីពីកិច្ចសន្ទនា ក្នុងសហគមន៍ត្រូវបានផលិតឡើងជាមគ្គុទេសក៍សម្រាប់ការដាក់បញ្ចូលវគ្គស្វែងយល់ពីយេនឌ័រ និងកិច្ចសន្ទនារវាងស្ត្រី និងបុរសក្នុងដំណើរការរៀបចំផែនការកម្មវិធីទឹកស្អាត និងអនាម័យ។ សៀវភៅណែនាំនេះមានគោលបំណងបង្កើតចំណេះដឹងរួមស្តីពីតួនាទី និងទំនាក់ទំនងយេនឌ័រ និងរបៀបផ្លាស់ប្តូរបន្ទុកការងារឱ្យកាន់តែមានយុត្តិធម៌។ លទ្ធផលមួយចំនួនដែលបានលើកឡើងគឺ បុរសកំពុងផ្តល់ឱកាសឱ្យស្ត្រីឡើងនិយាយក្នុងកិច្ចប្រជុំសហគមន៍ និងក្រុមគ្រប់គ្រង។ ស្ត្រីម្នាក់និយាយថា៖ ខ្ញុំភ្ញាក់ផ្អើលចំពោះប្តីរបស់ខ្ញុំដែលបានចូលរួមវគ្គយេនឌ័រ ដែលនិយាយពីការងារស្មើភាពរវាងបុរស និងស្ត្រី។ វាមិនទាន់ជាការផ្លាស់ប្តូរច្រើននោះទេ ប៉ុន្តែជាញឹកញាប់គាត់ចេះសួរខ្ញុំពីកិច្ចការផ្ទះដែលខ្ញុំកំពុងធ្វើ ហើយគាត់ចាប់ផ្តើមជួយធ្វើកិច្ចការមួយចំនួនតែម្តង។ គាត់ក៏ជួយមើលកូនញឹកញាប់ដែរ ដូចជា ងូតទឹកឱ្យកូនឬលាងគូថកូន។

ប្រភព ៖ WaterAid 2016

របៀបពង្រឹងកម្មវិធី និងដំណើរការអនាម័យ

គោលការណ៍ខាងក្រោមជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការពង្រឹងកម្មវិធី និងដំណើរការអនាម័យ៖

គោលការណ៍សម្រាប់ការធ្វើការជាមួយស្ត្រី និងបុរសក្នុងកម្មវិធីទឹកស្អាត និងអនាម័យ

គោលការណ៍ទី ១៖ សម្របសម្រួលការចូលរួម និងការរួមបញ្ចូល ដើម្បីឱ្យគ្រប់គ្នាអាចចូលរួមក្នុងការកែលម្អកម្មវិធីទឹកស្អាត និងអនាម័យ។

គោលការណ៍ទី ២៖ អនុវត្តដំណើរការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តដែលបំផុសការចូលរួមយ៉ាងសកម្មរបស់បុរស និងស្ត្រីក្នុងគម្រោង និងសកម្មភាពនានា។

គោលការណ៍ទី ៣៖ យល់និងឱ្យតម្លៃភាពខុសគ្នានៃការងារជំនាញនិងការព្រួយបារម្ភរបស់ស្ត្រី និងបុរស។

គោលការណ៍ទី ៤៖ បង្កើតឱកាសសម្រាប់ឱ្យបុរស និងស្ត្រីដកពិសោធន៍និងចែករំលែកតួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវថ្មីៗ។

ប្រភព ៖ Halcrow et al.2010

ទោះបីជាគោលការណ៍ទាំងនេះផ្តោតលើតួនាទីក្នុងសហាគមន៍សម្រាប់បុរស និងស្ត្រីក្តី ប៉ុន្តែចាំបាច់ត្រូវមានការផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែមទៀតលើតួនាទីរបស់ស្ត្រីក្នុងនាមជាអ្នកជំនាញទឹកស្អាត និងអនាម័យផងដែរ។ ប្រសិនបើមានការផ្លាស់ប្តូរពីខាងក្នុងតួអង្គក្នុងកម្មវិធីទឹកស្អាត និងអនាម័យ នឹងអាចដឹកនាំដោយផ្អែកតាមគំរូនៃរបៀបដែលពួកគេគាំទ្រដល់សហាគមន៍ដែលពួកគេធ្វើការ។ ខាងក្រោមនេះជាវិធីជាក់ស្តែងមួយចំនួនក្នុងការពង្រឹងការផ្តោតលើបុរស និងក្មេងប្រុសក្នុងដំណើរការអនាម័យ៖

ក.បរិយាកាសអំណោយផល

ធានាការអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំ ហើយឯកសារបណ្តុះបណ្តាលត្រូវរួមបញ្ចូលការផ្តោតលើបុរស និងក្មេងប្រុស ព្រមទាំងរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលអនុវត្តន៍សមស្របស្តីពីចំណុចនេះ ដោយអ្នកឯកទេសក្នុងវិស័យទឹកស្អាត និងអនាម័យ និងអ្នកឯកទេសយេនឌ័រ។

ខ.កម្រិតកម្មវិធី និងកម្រិតសហាគមន៍ មុនពេលអនុវត្តន៍

ដំណាក់កាលមុនពេលអនុវត្តន៍ មានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ការចាប់ផ្តើមស្វែងយល់ពីបញ្ហាយេនឌ័រក្នុងសហាគមន៍។ មានឧបករណ៍ជំរុញការចូលរួមមួយចំនួនដែលត្រូវបានសាកល្បង និងធ្វើតេស្ត ដើម្បីជួយឱ្យក្រុមកម្មវិធីស្វែងយល់ពីតួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវយេនឌ័រក្នុងសហាគមន៍គោលដៅ មុននឹងចាប់ផ្តើមអនុវត្តន៍ (ឧ.អ្នកសម្អាតបង្គន់ អ្នកជួយដល់កុមារ និងអ្នកផ្សេងទៀតក្នុងការប្រើប្រាស់បង្គន់។ល។)។

- ឧបករណ៍ ដូចជា ការចូលរួមសកម្មភាពអនាម័យ ដែលជំរុញឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរ (PHAST) និងវដ្តនៃការរៀនសូត្រ នាឡិកា ២៤ ម៉ោង និងដូងអណ្តែត (floating coconut) សុទ្ធតែអាចបង្ហាញពីបន្ទុកការងារពាក់ព័ន្ធនឹងទឹកស្អាត និងអនាម័យរបស់បុរស និងស្ត្រីក្នុងគ្រួសារ និងសហាគមន៍ និងធ្វើឱ្យមានការពិភាក្សាពីរបៀបចែករំលែកបន្ទុកការងារអនាម័យ។
- ធ្វើការជាមួយសហាគមន៍ និងអ្នកដឹកនាំសាសនា/ជំនឿ ដើម្បីជះឥទ្ធិពលលើឥរិយាបថរបស់ក្មេងប្រុស និងបុរស និងផ្តល់ឱកាសឱ្យស្ត្រីឡើងនិយាយ (ជាជាងឱ្យបុរសឡើងនិយាយជំនួស)។

- ប្រើកិច្ចប្រជុំ មុនពេលបំផុស ដើម្បីតស៊ូមតិឱ្យបុរសចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំបំផុស និងបញ្ចុះបញ្ចូលឱ្យមេភូមិប្តេជ្ញាសម្រេចគោលបំណងនេះ។
- ធានាថា យុទ្ធនាការអនាម័យមិនពង្រឹងភាពលម្អៀងយេនឌ័រ។

ក្នុងពេលអនុវត្តកម្មវិធី

ការជំរុញការចូលរួមរបស់បុរស និងក្មេងប្រុសក្នុងក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធី អាចធ្វើឡើងតាមរបៀបដែលដេញដោលបទដ្ឋាន តួនាទី នឹងភាពលម្អៀងយេនឌ័រ។

- ធ្វើការបំផុស និងរៀបចំព្រឹត្តិការណ៍ពាក់ព័ន្ធនឹងយុទ្ធនាការផ្សេងទៀត នៅពេលវេលា និងទីតាំងដែលផ្តល់ភាពងាយស្រួលដល់បុរស និងស្ត្រី។ កុំសន្មតថាបុរសនឹងបានដឹងពីការបំផុស។ ត្រូវចុះជួបពួកគាត់តាមផ្ទះ ឬកន្លែងធ្វើការដើម្បីលើកទឹកចិត្តឱ្យពួកគាត់ចូលរួមក្នុងវគ្គបំផុសទូទាំងសហគមន៍។
- អញ្ជើញឱ្យបុរសចូលរួមក្នុងកិច្ចប្រជុំបំផុស ហើយនៅពេលមានវត្តមានតិច សូមកុំចាប់ផ្តើមកិច្ចប្រជុំ។ សូមកៀរគរបុរសឱ្យចូលរួមមុននឹងចាប់ផ្តើម (នេះជាអ្វីដែលបានធ្វើឡើងនៅប្រទេសទីម័រខាងកើត)។
- ប្រើប្រាស់ជំនាញរបស់អ្នកសម្របសម្រួល ដើម្បីជំរុញបុរសឱ្យគាំទ្រស្ត្រីឡើងនិយាយ និងរួមចំណែកដល់ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តក្នុងសហគមន៍។
- ប្រើប្រាស់អនុភាពកីឡា (សិទ្ធិលេងបាល់ទាត់ និងកីឡាផ្សេងទៀតសម្រាប់កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍) ដើម្បីបង្កើនការចូលរួមយ៉ាងសកម្មរបស់យុវជន និងយុវតីក្នុងយុទ្ធនាការអនាម័យ។
- ទាក់ទាញចំណាប់អារម្មណ៍ពិសេសរបស់ "អ្នកកំណត់បរិយាកាស" ក្នុងក្រុមសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង ដើម្បីឱ្យពួកគេក្លាយជា "ជើងឯកយេនឌ័រ" សម្រាប់ក្រុម។ អ្នកកំណត់បរិយាកាសគួរតាមដានដំណើរការកិច្ចប្រជុំ និងធ្វើអន្តរាគមន៍ដើម្បីធ្វើយ៉ាងណាឱ្យមានការផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើស្ត្រី ដូចជា ការបញ្ឈប់កិច្ចប្រជុំប្រសិនបើមិនសូវមានស្ត្រីចូលរួម និងធ្វើអន្តរាគមន៍ក្នុងកិច្ចប្រជុំ ដើម្បីឱ្យស្ត្រីមានឱកាសស្មើភាពក្នុងការនិយាយ និងមានអ្នកស្តាប់គំនិតរបស់ស្ត្រី បញ្ឈប់ការស្តីបន្ទោសស្ត្រីលើបញ្ហាកង្វះអនាម័យក្នុងគ្រួសារ និងសហគមន៍ និងការជួយឱ្យបុរសយល់ពីសារៈសំខាន់នៃការចូលរួមរបស់ស្ត្រី។
- លើកទឹកចិត្តឱ្យសហគមន៍ដាក់បញ្ចូលតួនាទីមួយ សម្រាប់ឱ្យបុរសរួមចំណែកក្នុងតួនាទីអនាម័យគ្រួសារក្នុងផែនការសកម្មភាពសហគមន៍។

ការតាមដានបន្ត

មានឱកាសជាច្រើនដើម្បីជំរុញការចូលរួមរបស់បុរស និងក្មេងប្រុសនៅដំណាក់កាលតាមដានបន្តដើម្បីពង្រឹងលទ្ធផលដែលចង់បាន។

- លើកទឹកចិត្តឱ្យបុរស និងក្មេងប្រុសកំណត់រក "សកម្មភាពតូចៗដែលអាចធ្វើបានភ្លាមៗ"។
- ជំរុញឱ្យបុរស និងក្មេងប្រុសចែករំលែកការទទួលខុសត្រូវក្នុងគ្រួសារ និងដើរតួនាទីជាបុគ្គលគំរូក្នុងសហគមន៍។
- បង្កើតកិច្ចសន្ទនាស្ដីពីតួនាទីយេនឌ័រប្រពៃណី និងដេញដោលភាពលម្អៀងបទដ្ឋាន និងទំនាក់ទំនងយេនឌ័រអវិជ្ជមាន ដោយបុរសដែលជាអ្នកដឹកនាំសាសនា។ល។

គ.ការពិនិត្យតាមដាន ការវាយតម្លៃ និងការរៀនសូត្រក្នុងអង្គការ

ការពិនិត្យតាមដានលទ្ធផលផ្អែកតាមយេនឌ័រក្នុងដំណើរការអនាម័យ មិនកើតឡើងជាប្រព័ន្ធក្នុងចំណោមទីភ្នាក់ងារអនុវត្តន៍ ឬបណ្ដាប្រទេសនានា និងក្នុងទ្រង់ទ្រាយធំនោះទេ។ ការប្រើប្រាស់ទិន្នន័យពិនិត្យតាមដានក្នុងការរៀបចំកម្មវិធីជាចំណុចខ្វះខាតមួយទៀតក្នុងការអនុវត្តបច្ចុប្បន្ន។

ឧបករណ៍ដ៏ល្អមួយគឺឧបករណ៍ពិនិត្យតាមដានទឹកស្អាត និងអនាម័យ និងយេនឌ័រ (២០១៨) ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយអង្គការភ្លែនអន្តរជាតិអូស្ត្រាលី និងអង្គការភ្លែនអន្តរជាតិវៀតណាម។ ឧបករណ៍នេះជំរុញឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់ស្វែងយល់ពីទំនាក់ទំនងផ្អែកតាមយេនឌ័រ តាមរយៈកិច្ចសន្ទនាសហគមន៍ដោយមានការសម្របសម្រួល។

- រួមបញ្ចូលទិន្នន័យបែងចែកតាមភេទក្នុងទម្រង់ពិនិត្យតាមដាន (ដូចជា ការប្រមូលទិន្នន័យដើមគ្រា និងការអង្កេតលទ្ធផល) និងការវាយការណ៍
- រិះរកវិធីពិនិត្យតាមដានការប្រែប្រួលបទដ្ឋានយេនឌ័រស្ដីពីភាពជាបុរស
- សូមចាំថា បុគ្គលិកកម្មវិធី និងដៃគូក៏ត្រូវការឱកាស និងការកសាងសមត្ថភាពដើម្បីស្វែងយល់ពីតម្លៃ ឥរិយាបថ ជំនឿ និងបទពិសោធន៍ផ្ទាល់ខ្លួនស្ដីពីយេនឌ័រ និងផ្លូវភេទផងដែរ។

ខ្លឹមសារសង្ខេបការរៀនសូត្រសំខាន់ៗ

ផ្អែកតាមចំណុចខ្វះខាត និងការអនុវត្តល្អបំផុតក្នុងផ្នែកមុនៗ ឧទាហរណ៍ភាគច្រើនដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអនាម័យហាក់ពង្រឹងភាពលម្អៀងយេនឌ័រសម្រាប់បុរស និងស្ត្រី។ វិធីសាស្ត្រដែលមានលក្ខណៈផ្លាស់ប្ដូរ ផ្ដោតលើអំណាច និងបុព្វសិទ្ធិរបស់បុរស ស្ថាប័ន និងឥរិយាបថរបស់តួអង្គអភិវឌ្ឍន៍ (Edstrom et al. 2015)។ ផ្អែកលើលទ្ធផលរកឃើញពីការពិនិត្យឡើងវិញនេះ និងសេចក្ដីសន្និដ្ឋានខាងលើ យើងបានលើកអនុសាសន៍សម្រាប់ជំរុញការចូលរួមរបស់បុរស និងក្មេងប្រុសក្នុងអន្តរាគមន៍អនាម័យ ដូចខាងក្រោម។

អនុសាសន៍	យុទ្ធសាស្ត្រ
បង្កើនការចូលរួមរបស់បុរសក្នុងដំណើរការអនាម័យ	• ប្រើប្រាស់ដំណើរការបែបចូលរួម ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរក្តីរំពឹងទុករបស់បុរស និងស្ត្រីចំពោះគ្នាទៅវិញទៅមកពាក់ព័ន្ធនឹងអនាម័យ (ឧ. ការរំពឹងថា បុរសធ្វើជាអ្នកជំនាញបច្ចេកទេស ហើយស្ត្រីជាអ្នកសម្អាតបង្គន់)។ ចំណុចនេះអាចបង្កើនផលប៉ះពាល់ និងនិរន្តរភាពនៃការចូលរួមរបស់បុរសក្នុងសកម្មភាពអនាម័យ។
បង្កើតយុទ្ធនាការដែលផ្តោតលើបុរសដើម្បីឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរទៅរកសមភាពយេនឌ័រក្នុងសកម្មភាពទឹកស្អាត និងអនាម័យ	• បង្កើតបរិយាកាសអំណោយផល សម្រាប់ឱ្យបុរសដើរតួនាទីកាន់តែសកម្មជាសាធារណៈ ក្នុងសកម្មភាពអនាម័យក្នុងគ្រួសារ កន្លែងធ្វើការ និងសហគមន៍។ • សហការ និងរៀនសូត្រពីអ្នកឯកទេសយេនឌ័រ និងយុទ្ធនាការនានា ដូចជា Promundo, He for She និង MenCare ដែលបានលើកកម្ពស់ការផ្លាស់ប្តូរ ទៅរកសមភាពយេនឌ័រដោយជោគជ័យ តាមរយៈការដេញដោល ជំនួសឱ្យពង្រឹងបទដ្ឋាន/ភាពលម្អៀងយេនឌ័រ។
បង្កើនការអនុវត្តនិងឥរិយាបថអនាម័យរបស់បុរស និងក្មេងប្រុស	• ពិនិត្យតាមដានការផ្លាស់ប្តូរបទដ្ឋានសង្គមស្តីពីយេនឌ័រដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអនាម័យ៖ » អាកប្បកិរិយា៖ អ្វីដែលបុរស និងស្ត្រីធ្វើ » ឥរិយាបថ៖ អ្វីដែលបុរស និងស្ត្រីជឿថាពួកគេគួរធ្វើ » ការរំពឹងទុកផ្អែកតាមបទពិសោធន៍៖ អ្វីដែលស្ត្រី និងបុរសជឿថាអ្នកដទៃធ្វើ និង » ការរំពឹងទុកផ្អែកតាមបទដ្ឋានសង្គម៖ អ្វីដែលស្ត្រី និងបុរសជឿថា អ្នកដទៃយល់ថា ពួកគេគួរធ្វើ។ • គាំទ្របុរសដែលជាភ្នាក់ងារនៃការផ្លាស់ប្តូរ ក្នុងសកម្មភាពអនាម័យដើម្បីស្វែងយល់ និងអនុវត្តវិធីសាស្ត្រផ្លាស់ប្តូរទៅរកសមភាពយេនឌ័រ ដូចជា ការគាំទ្រសំឡេងនិងការចូលរួមរបស់ស្ត្រី មិនមែននិយាយជំនួសមុខឱ្យស្ត្រីនោះទេ។ល។

បង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់បុរសក្នុងនាមជាដៃគូសម្រាប់ការផ្លាស់ប្តូរ	• កំណត់អត្តសញ្ញាណ និងជំរុញការចូលរួមរបស់បុរស (ជាពិសេសឪពុក និងអ្នកដែលនឹងក្លាយជាឪពុក) និងក្មេងប្រុសដែលចង់ធ្វើជាបុគ្គលគំរូ ដើម្បីលើកកម្ពស់អនាម័យក្នុងគ្រួសារ និងសហគមន៍។ • ជំរុញការចូលរួមរបស់អ្នកដឹកនាំសហគមន៍ និងអ្នកមានជំនាញ និងឥទ្ធិពល ដើម្បីជះឥទ្ធិពលលើឥរិយាបថរបស់បុរស និងក្មេងប្រុស។ អ្នកដឹកនាំសាសនា/ជំនឿដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ ព្រោះបទដ្ឋានយេនឌ័រអវិជ្ជមានមួយចំនួនត្រូវបានពង្រឹងក្នុងរចនាសម្ព័ន្ធ និងការបង្រៀនសាសនា។ • ជំរុញការចូលរួមរបស់ក្រុមបុរស (ឧ. ក្លឹបកីឡា សមាគមអ្នកជំនាញ កងទ័ព។ល។) ដើម្បីគោលបំណងអនាម័យ។ ធ្វើដូច្នេះទើបអាចផ្សព្វផ្សាយដល់បុរសដែលពិបាកចូលដល់ ឬជួបការលំបាក។
លើកឡើងពីបញ្ហាអំណាចយេនឌ័រដែលប៉ះពាល់ដល់សកម្មភាពអនាម័យ	• កំណត់រក និងវិភាគអំណាចរបស់បុរស និងបញ្ចៀសការត្រឡប់ទៅរកយុទ្ធសាស្ត្រ ដែលពង្រឹងគំនិតការពារនិយមរបស់បុរសឬគំនិតដែលបុរសមានប្រៀបជាងស្ត្រី។ • លើកទឹកចិត្តឱ្យមានការរៀនសូត្រ និងការផ្លាស់ប្តូរផ្ទាល់ខ្លួនពាក់ព័ន្ធនឹងយេនឌ័រ និងផ្លូវភេទដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពអង្គការ និងសក្តានុពលសម្រាប់សកម្មភាពអនាម័យដែលផ្លាស់ប្តូរទៅរកសមភាពយេនឌ័រ។ • វិនិយោគបន្ថែមលើការជំរុញឱ្យបុរសគាំទ្រ ការដឹកនាំការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត និងជំនាញបច្ចេកទេសរបស់ស្ត្រីក្នុងវិស័យទឹកស្អាត និងអនាម័យ។
បង្កើតយុទ្ធសាស្ត្រដែលផ្តោតលើតួនាទីនិងការទទួលខុសត្រូវលើទឹកស្អាតនិងអនាម័យ	• បញ្ចៀសការពង្រឹងតួនាទីយេនឌ័រប្រពៃណី និងភាពលម្អៀងយេនឌ័រអវិជ្ជមាន ក្នុងយុទ្ធនាការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថអនាម័យ • ជំរុញការចូលរួមរបស់បុរស ដែលចង់សហការជាមួយក្រុមស្ត្រី។ ចំណុចដំបូង គួរទទួលបានការណែនាំពីអ្នកឯកទេសយេនឌ័រ។

ផែនការសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវបន្ថែម

- វិនិយោគលើការស្រាវជ្រាវ៖ ចងក្រងឯកសារស្តីពី "ឥរិយាបថវិជ្ជមាន[3]" និងសាកល្បងវិធីសាស្ត្រល្អៗ ដើម្បីជំរុញឱ្យបុរស បញ្ឈប់ការបន្ទោរបង់ពាសវាលពាសកាល និងផ្លាស់ប្តូរបទដ្ឋានយេនឌ័រ ដោយផ្អែកលើកម្រងឧបករណ៍ និងភស្តុតាងមានស្រាប់ក្នុងវិស័យផ្សេងៗ។ក្រៅពីនេះយើងត្រូវដឹងពីរបៀបលើកឡើងពី"ការជំរុញការចូលរួមអន្តរវិស័យ"ទន្ទឹមគ្នានឹងការព្រួយបារម្ភយេនឌ័រក្នុងកម្មវិធីអនាម័យ។

- ចាំបាច់ត្រូវមានកម្រងវិធីសាស្ត្រដែលគាំទ្រ "សកម្មភាពទឹកស្អាត និងអនាម័យដែលផ្លាស់ប្តូរទៅរកសមភាពយេនឌ័រ" ដែលអាចយកមកសាកល្បង និងកែសម្រួលតាមរយៈការអនុវត្ត និងការស្រាវជ្រាវ។ ចំណុចនេះរួមមានវិធីសាស្ត្រ និងឧបករណ៍ដែលសម្របសម្រួលឱ្យបុរសគាំទ្រការដឹកនាំ សំឡេង និងការចូលរួមរបស់ស្ត្រី ក្នុងបញ្ហាអនាម័យ។ វិធីសាស្ត្រទាំងនេះនឹងគាំទ្រដល់បទដ្ឋាននៃភាពជាបុរសវិជ្ជមាន និងទំនាក់ទំនងរវាងបុរស និងការបែងចែកការទទួលខុសត្រូវរវាងបុរស និងស្ត្រី ក្មេងប្រុស និងក្មេងស្រី។

- គំរូនៃភាពជាដៃគូ សម្រាប់ជំរុញការចូលរួមជាយុទ្ធសាស្ត្ររបស់អង្គការ ដែលធ្វើការក្នុងវិស័យទឹកស្អាត និងអនាម័យ ជាមួយអង្គការ បណ្តាញ និងចលនាស្ត្រីរួមជាមួយនឹងក្រុមបុរស លើបញ្ហាអនាម័យ (ដែលកំពុងលេចឡើងក្នុងតំបន់អាស៊ីខាងត្បូង និងខាងកើត និងប៉ាស៊ីហ្វិក)។

- ចាំបាច់ត្រូវមានការចងក្រងឯកសារឱ្យបានល្អស្តីពីរបៀបដែលជំនឿ និងឥរិយាបថរបស់អ្នកជំនាញទឹកស្អាត និងអនាម័យ និងរចនាសម្ព័ន្ធអង្គការ រួមចំណែកដល់ការមិនគិតគូរពីបទដ្ឋានយេនឌ័រអវិជ្ជមាន ឬគាំទ្រ និងជំរុញបទដ្ឋានទាំងនោះ។

[3]ឧទាហរណ៍នៃបុគ្គលលេចធ្លោរក្នុងចំណោមប្រជាជន ឬក្រុមដែលអនុវត្តតាមទិសដៅដែលចង់បាន។

ឯកសារយោង

Ashebir, Y., Sharma, H.R., Alemu, A. and Kebede, G. (2013) 'Latrine use among rural households in Northern Ethiopia: A case study in Hawzien District, Tigray', *International Journal of Environmental Studies* 70.4: 629–636

Birchall, J., Edström, J. and Shahrokh, T. (2016) 'Reframing men and boys in policy for gender equality', *EMERGE Policy Brief*, BRIDGE, Promundo-US, Sonke Gender Justice and the Institute of Development Studies, Brighton: IDS

Chambers, R. and Myers, J. (2016) 'Norms, knowledge and usage', *Frontiers of CLTS: Innovations and Insights* 7, http://www.communityledtotalsanitation.org/sites/communityledtotalsanitation.org/files/Frontiers_7_Norms_Knowledge_Usage.pdf, Brighton: IDS (accessed 22 May 2018)

Charuka, M. (n.d.) *Overcoming Challenges in Community-Led Total Sanitation*, https://www.tearfund.org/Sites/TILZ/Resources/Publications/Footsteps/Footsteps_91-100/Footsteps_97/Overcoming_challenges_in_Community_Led_Total_Sanitation (accessed 5 July 2018)

Coffey, D., Gupta, A., Hathi, P., Khurana, N., Spears, D., Srivastav, N. and Vyas, S. (2014) 'Revealed preference for open defecation: Evidence from a new survey in rural North India', *Economic and Political Weekly* 49.38, http://www.epw.in/journal/2014/38/special-articles/revealed-preference-open-defecation.html (accessed 22 May 2018)

Cronin, A. (2016) *Sanitation as a Matter of Religious Importance*, Jakarta: UNICEF Indonesia, http://unicefindonesia.blogspot.com/2016/07/sanitation-as-matter-of-religious.html (accessed 22 May 2018)

Edström, J., Hassink, A., Shahrokh, T. and Stern, E. (eds) (2015) 'Engendering men: A collaborative review of evidence on men and boys in social change and gender equality', *EMERGE Evidence Review*, Promundo-US, Sonke Gender Justice and IDS, https://opendocs.ids.ac.uk/opendocs/bitstream/handle/123456789/7059/EMERGE.pdf?sequence=1 (accessed 22 May 2018)

Ekhator, J. and England, P. (2015) *Championing CLTS in Conflict-Affected Communities in Nigeria: Benedict Emori's Story* https://www.globalcitizen.org/en/content/championing-clts-in-conflict-affected-communities/ (accessed 22 May 2018)

Halcrow, G., Rowland, C., Willetts, J., Crawford, J. and Carrard, N. (2010) *Resource Guide: Working Effectively with Women and Men in Water, Sanitation and Hygiene Programs*, Sydney: International Women's Development Agency and

Institute for Sustainable Futures, University of Technology Sydney

Hanchett, S., Krieger, L., Kahn, M.H., Kullmannn, C. and Ahmed, R. (2011) *Long-Term Sustainability of Improved Sanitation in Rural Bangladesh*, Washington, DC: World Bank, https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/17347 (accessed 22 May 2018)

Kamundi, E. and Pigolo, G. (2018) *Lessons Promoting Infant Faeces Management Hygiene Behaviours in PNG*, http://washfutures.com/wp-content/uploads/2018/03/WASH-Futures-2018-Handbook.pdf

Kar, K. with Chambers, R. (2008) *Handbook on Community-Led Total Sanitation*, London and Brighton: Plan International and IDS, http://www.communityledtotalsanitation.org/sites/communityledtotalsanitation.org/files/cltshandbook.pdf (accessed 22 May 2018)

Krukkert, I., da Silva Wells, C., Yubraj, S. and Duwal, M.D. (2010) 'Hygiene promotion for men: Challenges and experiences from Nepal', *Waterlines* 29.4, https://www.developmentbookshelf.com/doi/abs/10.3362/1756-3488.2010.031 (accessed 22 May 2018)

Leahy, C., Lunel, J., Grant, M., and Willetts, J. (2017) *Women in WASH Enterprises: Learning from Female Entrepreneurship in Cambodia, Indonesia and Lao PDR*, Sydney: Institute for Sustainable Futures, University of Technology Sydney, http://enterpriseinwash.info/wp-content/uploads/2017/10/Working-Paper-6_Women-in-WASH-Enterprises.pdf (accessed 22 May 2018)

Maulit J.A. (2015) 'Triggering handwashing with soap in CLTS: Insights on what works from Malawi', *UNICEF Field Note*, http://www.communityledtotalsanitation.org/resource/triggering-handwashing-soap-clts-insights-what-works-malawi (accessed 22 May 2018)

Plan International Australia (2014) *Gender and WASH Monitoring Tool*, https://www.plan.org.au/~/media/plan/documents/resources/gwmt-march-2014.pdf (accessed 22 May 2018)

Routary, P., Torondel, B. and Schmidt, W. (2017) 'Women's role in sanitation decision making in rural coastal Odisha, India', *PLos One* 12.5: e0178042, https://doi.org/10.1371/journal.pone.0178042 (accessed 22 May 2018)

Satyavada, A. (forthcoming, 2018) 'Encouraging men to stop OD: Local efforts that work', *CLTS Knowledge Hub Learning Paper*, Brighton: IDS

SNV (2017) 'Realising sanitation access and usage at anytime, for everyone and everywhere', *Learning Brief*, SNV, Nepal

Thokne, R. (2016) 'Lutyen's zone to be free from open urination', *India Today*, http://indiatoday.intoday.in/story/open-urination-new-delhi-ndmc-lutyens-

zone/1/844768.html

Thys, S., Mwape, K.E., Lefèvre, P., Dorny, P., Marcotty, T., Phiri, A.M., Phiri, I. and Gabriel, S. (2015) 'Why latrines are not used: Communities' perceptions and practices regarding latrines in a Taenia Solium endemic rural area in Eastern Zambia', *PLOS Neglected Tropical Diseases*, 9.3, http://journals.plos.org/plosntds/article?id=10.1371/journal.pntd.0003570 (accessed 22 May 2018)

UNC and World Vision (n.d.) *Processes for Sustainability in Community-Managed Water Systems: Women and Water Management*, https://www.wvi.org/publication/processes-sustainability-women-and-water-management (accessed 22 May 2018)

UNICEF (2010) *Community Led Total Sanitation in Nigeria: Case Studies*, http://gahp.net/wp-content/uploads/2017/10/Institute-for-Development-Studies-Community-Led-Total-Sanitation-in-Nigeria-Case-studies-.pdf (accessed 22 May 2018)

UNICEF (2015a) *Using Social Norms Theory to Strengthen CLTS in Southern Madagascar*, https://www.unicef.org/esaro/UNICEF-FN-CLTS-Madagascar-low-res.pdf (accessed 22 May 2018)

UNICEF (2015b) *Going Beyond ODF: Combining Sanitation Marketing with Participatory Approaches to Sustain ODF Communities in Malawi*, WASH Field Note, March 2015, https://www.unicef.org/esaro/WASH-Field-Malawi-low-res.pdf (accessed 22 May 2018)

Unilever (2017) *More Toilets Used by More People*, https://www.unilever.com/Images/sanitation-behaviour-change-source-book_tcm244-510654_en.pdf (accessed 22 May 2018)

Upadhayaya, V. (2015) 'India tries public shaming to tackle its culture of public urination', *Epoch Times* March 15, http://www.theepochtimes.com/n3/1284605-modi-will-have-to-build-more-urinals-tostop-public-urination-in-india/, accessed 11 February 2018

Venema, V. (2015) *The Unlikely Sanitary Pad Missionary*, http://www.bbc.co.uk/news/magazine-34925238 (accessed 22 May 2018)

Water and Sanitation Program (WSP) (2010) *Global Scaling Up Handwashing Project. Involving Men in Handwashing Behaviour Change Interventions in Senegal*, Washington DC: World Bank https://www.wsp.org/global-initiatives/global-scaling-handwashing-project (accessed 22 May 2018)

Water and Sanitation Program (WSP) (2016) *Consumer Research for Rural Sanitation in Uttar Pradesh May 2016 Key Insights and Next Steps*, Washington DC: World Bank, http://pubdocs.worldbank.org/en/399241490152705598/India-CRRS-UP-

Long-Presentation.pdf
Water Supply and Sanitation Collaborative Council (WSSCC) and Freshwater Action Network South Asia (FANSA) (2016) *Leave No One Behind: Voices of Women, Adolescent Girls, Elderly and Disabled People, and Sanitation Workers*, http://wsscc.org/wp-content/uploads/2016/03/Leave-No-One-Behind-Report-by-WSSCC-and-FANSA-2016.pdf (accessed 22 May 2018)
Water Supply and Sanitation Collaborative Council (WSSCC) (2013) 'As We Grow Up – flipbook', https://www.wsscc.org/resources-feed/as-we-grow-up-flipbook/ (accessed 22 May 2018)
WaterAid (2009) *Sustainability and Equity Aspects of Total Sanitation Programmes: A Study of Recent WaterAid-Supported Programmes in Nigeria*, London: WaterAid
WaterAid (2016) *Exploring Gender Aspects of Community Water, Sanitation and Hygiene in Timor-Leste: A Manual for Facilitating Dialogue between Women and Men in Communities*, London: WaterAid, https://washmatters.wateraid.org/publications/exploring-gender-aspects-of-community-water-sanitation-and-hygiene-in-timor-leste
Willetts, J., Murta, J. and Gero, A. (2016) *Water and Sanitation Entrepreneurs in Indonesia, Vietnam and Timor-Leste: Traits, Drivers and Challenges*, Sydney: Institute for Sustainable Futures, University of Technology Sydney, http://enterpriseinwash.info/wp-content/uploads/2016/06/isf-uts_2016_working-paper-4-traits-drivers-and-barriers_cross-country-review.pdf (accessed 22 May 2018)

អំពីអ្នកនិពន្ធ

Sue Cavill ជាអ្នកជំនាញមិនជាប់កិច្ចសន្យាដែលមានបទពិសោធន៍ក្នុងការអនុវត្ត និងវាយតម្លៃកម្មវិធីទឹកស្អាត និងអនាម័យ និងការស្រាវជ្រាវការវិភាគ និងការផ្សព្វផ្សាយយុទ្ធសាស្ត្រ និងគោលនយោបាយដែលពាក់ព័ន្ធនឹងទឹកស្អាត និងអនាម័យ។

JoannaMott ជាអ្នកឯកទេសផ្នែកយេនឌ័រ និងបរិយាប័ន្នសង្គមដែលមានបទពិសោធន៍ការងារជាង ២០ ឆ្នាំលើផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍អន្តរជាតិ (ការអភិវឌ្ឍសហគមន៍ យេនឌ័រ និងបរិយាប័ន្នសង្គម និងវិស័យទឹកស្អាត និងអនាម័យ)។

Paul Tyndale-Biscoe ជាវិស្វករ និងអ្នកអនុវត្តន៍ផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍ដែលមានបទពិសោធន៍ជាង ២០ ឆ្នាំក្នុងការអនុវត្ត ការរចនា និងការវាយតម្លៃកម្មវិធីទឹកស្អាត និងអនាម័យក្នុងតំបន់អាហ្វ្រិក អាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិក។

Matthew Bond ជាទីប្រឹក្សាទឹកស្អាត និងអនាម័យ ដែលមានបទពិសោធន៍ក្នុងការរចនា ការពិនិត្យតាមដាន និងការវាយតម្លៃ និងចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំងលើយេនឌ័រ និងបរិយាប័នសង្គម។

Chelsea Huggett ជាប្រធានក្រុមបច្ចេកទេសសមធម៌ និងបរិយាប័នរបស់អង្គការ WaterAid អូស្ត្រាលី ដែលមានឯកទេសផ្នែកយេនឌ័រក្នុងវិស័យទឹកស្អាត និងអនាម័យ ក្នុងតំបន់អាស៊ី និងប៉ាស៊ីហ្វិក។

Elizabeth Wamera មានបទពិសោធន៍យ៉ាងច្រើនក្នុងផ្នែកទឹកស្អាត និងអនាម័យ និងបច្ចុប្បន្នជាអ្នកជំនាញបច្ចេកទេសទឹកស្អាត និងអនាម័យរបស់ក្រុមប្រឹក្សាកិច្ចសហការផ្គត់ផ្គង់ទឹក និងអនាម័យ (WSSCC)។

អំពីកម្រងឯកសារនេះ

នេះជាកម្រងកំណត់សម្គាល់ខ្លីៗដែលផ្តល់ការណែនាំជាក់ស្តែងស្តីពីមធ្យោបាយ និងវិធីសាស្ត្រថ្មីៗ និងការពិចារណាពីបញ្ហាផ្សេងៗទៀត។

យើងខ្ញុំរីករាយនឹងទទួលយកមតិ គំនិត និងការលើកឡើងទាំងឡាយ។ សូមទាក់ទងមកយើងខ្ញុំតាមអាសយដ្ឋាន ៖ SLH@ids.ac.uk។

កម្រងឯកសារផ្សេងទៀតដែលបានបោះពុម្ពផ្សាយ

កម្រងឯកសារទាំងអស់អាចរកបានតាមគេហទំព័រ៖
https://sanitationlearninghub.org/series/frontiers-of-sanitation/

ឯកសារទី ១ ៖ Cole, B. (2013) ‘Participatory design development for sanitation’

ឯកសារទី ២ ៖ Maulit, J.A. (2014) ‘How to trigger for handwashing with soap’

ឯកសារទី ៣ ៖ Wilbur, J and Jones, H. (2014) ‘Disability: Making SLH fully inclusive’

ឯកសារទី ៤ ៖ Cavill, S. with Chambers, R. and Vernon, N. (2015) ‘Sustainability and SLH: Taking stock’

ឯកសារទី ៥ ៖ House, S. and Cavill, S. (2015) ‘Making sanitation and hygiene safer: Reducing vulnerabilities to violence’

ឯកសារទី ៦ ៖ Roose, S., Rankin, T. and Cavill, S. (2015) ‘ Breaking the next taboo: Menstrual hygiene within SLH’

ឯកសារទី ៧ ៖ Chambers, R. and Myers, J. (2016) ‵Norms, knowledge and usage′

ឯកសារទី ៨ ៖ Musembi, C. and Musyoki, S. (2016) ‵SLH and the right to sanitation′

ឯកសារទី ៩ ៖ Greaves, F. (2016) ‵SLH in post-emergency and fragile states settings′

ឯកសារទី ១០ ៖ House, S., Cavill, S. and Ferron, S. (2017) ‵ Equality and non-discrimination (EQND) in sanitation programmes at scale′

ការជំរុញការចូលរួមរបស់បុរស និង ក្មេងប្រុសក្នុងកម្មវិធីអនាម័យ

ការជំរុញការចូលរួមយ៉ាងសកម្ម និងជាវិជ្ជមានរបស់បុរស និងក្មេងប្រុសក្នុងកម្មវិធីអនាម័យជាការពង្រឹងលទ្ធផលដែលមាននិរន្តរភាព និងបង្កើនសក្តានុពលនៃការបែងចែកឡើងវិញនូវបន្ទុកកិច្ចការផ្ទះ និងកិច្ចការមើលថែដែលមិនស្មើភាពពីស្ត្រីទៅបុរស។ ការពិភាក្សាពីយេនឌ័រក្នុងកម្មវិធីអនាម័យ (និងកន្លែងផ្សេងទៀត) ច្រើនផ្តោតលើតួនាទីគោលជំហរ ឬផលប៉ះពាល់លើស្ត្រី និងក្មេងស្រី ប៉ុន្តែឯកសារទី ១១ នៃកម្រងឯកសារ "ព្រំដែននៃកម្មវិធីសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង" ស្វែងយល់ពីគម្រូឥរិយាបថ និងតួនាទីយេនឌ័ររបស់បុរស និងក្មេងប្រុសក្នុងកម្មវិធីអនាម័យ។ ចំណុចគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ជាងគេនោះ គឺកម្រិតដែលការជំរុញការចូលរួមរបស់បុរស និងស្ត្រីក្នុងដំណើរការអនាម័យកំពុងធ្វើឱ្យមានការផ្លាស់ប្តូរ ទៅរកសមភាពយេនឌ័រ និងនិរន្តរភាពក្នុងគ្រួសារ និងសហគមន៍ និងកំពុងកាត់បន្ថយវិសមភាពផ្អែកតាមយេនឌ័រ។ ឯកសារនេះផ្តោតលើរបៀបជំរុញការចូលរួមរបស់បុរស និងក្មេងស្រី របៀបកៀរគរពួកគេធ្វើជាសម្ព័ន្ធក្នុងការផ្លាស់ប្តូរលទ្ធផលអនាម័យ និងបញ្ហាដែលពួកគេរួមចំណែក និងកំពុងប្រឈម។

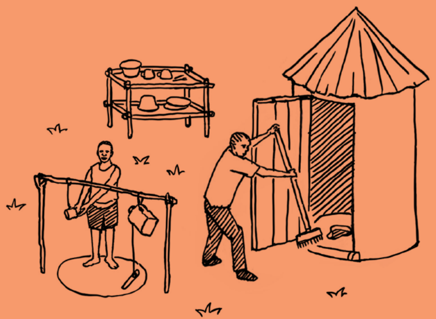

Illustration by Jamie Eke

the sanitation learning hub

វិទ្យាស្ថានសិក្សាអភិវឌ្ឍន៍ (IDS) នៃសាកលវិទ្យាល័យ Sussex, Brighton BN1 9RE
គេហទំព័រ ៖ https://sanitationlearninghub.org/
អ៊ីមែល ៖ SLH@ids.ac.uk
Twitter ៖ @SanitationLearningHub
ទូរស័ព្ទ ៖ +44 (0) 1273 606261
ទូរសារ ៖ +44 (0) 1273 621202

IDS ជាក្រុមហ៊ុនសប្បុរសធម៌ក្រោមការធានាមានកម្រិត ៖ Registered Charity No. 306371; Registered in England 877338; VAT No. GB 350 899914

ស្វែងយល់បន្ថែមទៀត

ជាវ ព្រឹត្តិប័ត្រកម្មវិធីសហគមន៍ដឹកនាំអនាម័យទាំងស្រុង (SLH ចែករំលែកបទពិសោធន៍របស់អ្នក និងរួមចំណែកដល់គេហទំព័ររបស់ SLH តាមអ៊ីមែល ៖ SLH@ids.ac.uk